

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

LJUBLJANA,
28 SEPTEMBAR 1934

Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun poštanske štedionice broj 12.943 — Oglasi po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju

GOD. V
BROJ 40

Je dan nada sve značajan i velik sokolski jubilej

Proslava 30-godišnjice Sokolskog društva Srem. Karlovci,

mačice bivšeg Srpskog Sokolstva

Dužno priznanje zaslužnim osnivačima bivšeg Srpskog Sokola, br. dru. Lazi Popoviću, br. Milanu Teodoroviću i njihovim saradnicima

U Srem. Karlovcima podignuće se Sokolski dom brata dra Laze Popovića, Savez SKJ osniva »Fond brata dra Laze Popovića« za promicanje sokolske literature

Možda i suviše skromno proslavljen je ovih dana, dne 23. o. m., jedan naš značajni i veliki sokolski jubilej — 30-godišnjica Sokolskog društva Sr. Karlovaca, ove s punim pravom mačice bivšeg Srpskog Sokolstva. Iako možda u vremenskom razmaku ovaj jubilej zaostaje za jubilejom Južnog, docnije Ljubljanskog Sokola, kao prvog sokolskog društva uopće na našem Slovenskom Jugu, i za onim Hrvatskog Sokola u Zagrebu, ipak baš u srazmeru tog svog za polovicu manjeg vremenskog delovanja od pre pomenutih, a napose u pogledu i značajne uloge, koju je Srpski Sokol u Sr. Karlovcima igrao i tako zaslužno odigrao u sokolskom i nacionalnom pogledu uopće i postao u neku ruku po kulturnoj važnosti svog sedišta važan idejni sokolski i nacionalni gravitacioni centar onamošnjeg prostranog dela našega naroda, ovaj jubilej srem-skokarlovačkog Sokola može da se po svome općenitom sokolskom, nacionalnom i kulturnom delovanju, kao i po svojoj važnosti i svom velikom značaju postavi na ravnu liniju s jubilejima pre pomenutih naših sokolskih društava, kao sokolskih prvenaca u našoj zemlji. Jer, pored mnogog ostalog, treba naročito imati u vidu, da je baš celokupno bivše Srpsko Sokolstvo, kao celina, moglo da onako časno odigra svoju veliku sokolsku i nacionalnu ulogu u sklopu svih ostalih najvećih nacionalnih težnja, naročito poslednjeg decenija pred svetski rat, — pridonevši u najsudbonosnijim danima i događajima svega našeg naroda svoj dragoceni obol i velike žrtve, a isto tako i u kulturnim stremljenjima, koja su tada bila tako usko i nedeljivo povezana s onim nacionalno oslobodilačkim i ujediniteljskim — to je neosporiva zasluga baš srem-skokarlovačkog Sokola.

Specijalno pak govoriti o radu i istoriji srem-skokarlovačkog Srpskog Sokola znači, možemo slobodno reći, prelistavati najzanimljivije a ujedno i najznačajnije stranice naše nacionalne istorije poslednjeg doba, čije je završno poglavlje u svetskom ratu ispisivano krvlju, patnjama i stradanjima mnogih i mnogih baš sokolskih radnika, a među ovima i prominentnih osnivača ovog srem-skokarlovačkog Sokolskog društva na čelu s našim bratom drom Lazom Popovićem. To nam najbolje dokazuje i dokumentuje, među ostalim, i poznati veliki takozvani sokolski velezidajnički proces u Zagrebu godine 1915—1916. Veliku ulogu, nadatje, koju je izvršilo bivše Srpsko Sokolstvo neosporivo pod duhovnim vodstvom Srpskog Sokola u Sr. Karlovcima u svome narodu, a naročito u pograničnim krajevima prema

Srbiji, a koji su u političkom pogledu radi zdrave i otporne nacionalne svesti tamošnjeg življa pretstavljali za austro-ugarski režim najteži i najkomplikovaniji problem baš u pogledu denacionalizovanja ili bolje desrbizovanja, tu ulogu sokolsku ocenili su dobro i tadašnji austro-ugarski politički i vojni krugovi. Oni su u svojim izveštajima svojim pretpostavljenim vlastima podvlačili, da »se mora i u tom pogledu nešto učiti i od neprijatelja«, pledirajući, da se mora — na području između Srbije i Slavonije, dakle u Sremu, »provesti temeljita revizija društvenog i ekonomskog života tamošnjeg življa, koji inače žive u tom od Boga blagoslovljenom kraju.« U tim izveštajima naglašava se i ogromna uloga srpskih sokolskih društava. U jednom od tih izveštaja ili memoranduma (u obliku brošurice pod naslovom »Die Serbenfrage in Syrmien«, štampanoj — po svojoj prilici 1915 — u vrlo ograničenom broju i pod nadzorom vlasti te izdanoj kao rezervat) veli se i ovo: »Srbi su u Srbiji proveli jednu snažnu organizaciju njihovih udruženja i jedan smišljeni odgoj njihove omladine.« Govoreći nadalje, da su srpska sokolska društva imala za inspektore generalštabne oficire, u tome izveštaju iznosi se i ovo: »U uskoj vezi s time bila su i Srpska sokolska društva u Hrvatskoj i Slavoniji; — narodna vojska (nationales Heer) nazivalo se je Sokolše i oni su zaista marširali i vežbali kao vojnici.« Sve u svemu, među ostalim pledira se u tom memorandumu i to, da bi i Austrija trebala da na isti način stvori i organizuje slična društva, ali »naravno samo od nesrpskog življa«.

Eto, ovih samo par momenata, iznetih onako nasumce, iz bezbroja drugih, kao i tolikih činjenica i podataka, koji bi obuhvatili jednu čitavu literaturu, mogu da budu dovoljni da se upozna velika uloga bivšeg srpskog, zapravo srem-skokarlovačkog Sokola, koju je on sebi postavio i časno ispunio. A treba da se ne zaboravi ni to, da je baš Srpski Sokol u Sr. Karlovcima dao dušu i preko stotini ostalih sokolskih društava, koja su se docnije osnovala, bilo u Banatu i Vojvodini, bilo u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Slavoniji, Dalmaciji pa i u samoj Srbiji, u koju je pravi sokolski duh zavejao baš iz tog mesta pod Fruškom Gorom. Iz Sr. Karlovca potekla je i ideja o udruživanju srpskih sokolskih društava u pojedine župe, a docnije ovih i u savez; i tu ideju potakao je opet brat dr. Laza Popović, osnivač srem-skokarlovačkog Sokola. On je također iz Sr. Karlovca pred sam rat pokrenuo misao i o osnutku jednog Jugoslovenskog sokolskog sa-

veza. U Sr. Karlovcima pokrenut je sokolski list »Srpski Sokol« pod uredništvom brata dra Laze Popovića i t. d. i t. d.

Radi svega toga jubilej Sokolskog društva Sr. Karlovci značajan je za sve naše sada ujedinjeno jugoslovensko Sokolstvo, i zato smo smatrali potrebnim da to naglasimo i podvučemo.

Na dan proslave u Sr. Karlovcima stigao je veoma lep broj Sokola i Sokolice iz obližnjih i udaljenijih krajeva, naročito s teritorija Sokolske župe Novi Sad, pogotovo iz samog Novog Sada i iz Subotice, nadalje iz Sokolske župe Veliki Bečkerek, te Sokolske župe Beograd, iz koje ponajviše iz samog Beograda, Zemuna, Stare Pazove i okolnih mesta. Verovatno je, da bi broj sokolskih učesnika na ovoj proslavi bio kudikamo veći, da vreme uoči proslave nije bilo tako kišovito, da je uopće pretilo da potpuno omete čitavu proslavu. Međutim dan same proslave osvanuo je vedar i sunčan.

Na ovoj proslavi okupio se je i velik broj starih sokolskih radnika i znanih nacionalnih boraca, koji su svoj sokolsko nacionalni rad morali da teško ispaužaju od austro-ugarskih vlasti. Među ovim sokolskim veteranima i domoljubima bili su sada na proslavi u Sr. Karlovcima uz brata dra Lazu Popovića i braća: Milan Teodorović, načelnik Sok. župe Novi Sad, dr. Voja Besarović, starešina Sokolske župe Sarajevo, Stevan Zakula, zatim od bivših utamničnika »Crne kuće« u Banjoj Luci episkop strumički dr. Simeon Popović i s. Darinka Đurić, nadalje sokolski veterani iz Beograda braća Voja Kujundžić i dr. Voja Rašić te Sreten Obradović, koji je s bratom drom Lazom Popovićem uređivao tadašnji Srpski sokolski praznik.

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije na ovoj proslavi zastupali su: potstarešine brat Gangl i brat Paunković, tajnik brat Brozović, prosvetar brat dr. Belajčić, ekonom brat Živković, brat dr. Pavlas, brat dr. Gradjević, brat dr. Dragić, brat Brzaković, Kovač i Todorović. Rusko Sokolstvo zastupali su starosta brat Dražling i starosta brat Artamonov.

Pored starešina Sokolske župe Novi Sad, Beograd, Sarajevo proslavi su učestvovali i starešina Sokolske župe Zagreb brat dr. Gavrančić, starešina Sokolske župe Vel. Bečkerek brat inž. Bešlić te starešina Sokolske župe Cetinje brat Milošević, zatim starešina Ljubljanskog Sokola brat Kajželj, kao i mnoga druga braća, pretstavnicij pojedinih sokolskih društava.

Ceneći velike zasluge srem-skokarlovačkog Sokola, Nj. Vel. Kralj blagoizvoleo je poslati Svog izaslanika u osobi div. generala g. Belića. Svoje zastupnike poslali su također predsednik Ministarskog saveta, ministar vojke i mornarice, ministar za fizičko vaspitanje naroda, ministar prosvete i ban Dunavske banovine. Nj. Svetost patrijarhu Varnavu zastupao je Nj. Pr. episkop Tihon.

Narodnu skupštinu i Senat pretstavljali su braća: dr. Bogdan Vidović, dr. Oton Gavrančić, Gavra Milošević, Milan Dobrovoljac, Čirić, Svetislav Mihajlović te senator Daka Popović.

Toga dana našli su se u Sr. Karlovcima i mnogi bivši daci karlovačke gimnazije.

Svečana sokolska povorka

Svečana sokolska povorka krenula je sa sletišta, gde je bila formirana, u 10 sati, oduševljeno pozdravljena od svih meštana kao i pridošlih gostiju. Povorku predvodio je načelnik Sokolske župe Novi Sad brat Milan Teodo-

S proslave u Sr. Karlovcima: Potstarešine Saveza SKJ braća Gangl i Paunković s osnivačem srem-skokarlovačkog Sokola bratom dr. Lazom Popovićem

rović. Na čelu povorke stupali su zamenci starešine Saveza SKJ braća Gangl i Paunković u sredini s bratom drom Lazom Popovićem, zatim članovi savezne uprave, starešinstvo Sokolske župe Novi Sad s ostalim župskim i društvenim starešinama, zatim članovi, članice i naraštaj. Bio je zastupan i lep broj ruskih Sokola i Sokolice kao i narodnih nošnja iz Bačke. S desnog krila povorke nošene su sokolske zastave, kojih je bilo dvadeset.

Pod zvucima sokolske glazbe povorka je najtoplije pozdravljena stigla do gradske kuće. Tu je s balkona gradske kuće u ime Sokolstva pozdravio Sremske Karlovice starešina Sokolske župe Novi Sad brat dr. Pavlas, koji je jezgrovitim rečima istakao veliku ulogu Sr. Karlovaca, koju su oni odigrali kako u sokolskom, tako u kulturnom i nacionalnom životu.

Tada je govorio srem-skokarlovački načelnik dr. Laza Sekulić, koji je rekao:

— Sokolski slete, Zdravo! Bilo je u nas, malne na sve strane, nastalo vreme, kada su ideje jenjavale, a ideali smagali; kada se i uzori jedva javljali, pa je teška čama stala navaljivati na dušu i duh našega napaćenoga naroda. Bilo je nastalo vreme izdaleka slično stanju koje prikazuje mitronosni pesnik Gorskoga Vijenca:

»Bješe oblak sunce uhvatio...
»Bjehu muška prsa ohladnjela...
»A u njima umrla svoboda...
toliko da je drugi, kasniji, velikan-pesnik naš potresnim glasom zatužio:
»Sokoli, sokoli, što ste tako retki,
»Gnjezdno vam je sada tek u pri-povetki.

»Plaćete li gdegod za junaci stari?
»Il molite Boga da nove podari?

Trebalo je dosta da odjek pesnikova glasa probije tešku čamu, te nastane čas, kada se javiše novi sokoli...

Taj čas je danas predmet ovoga dičnoga sokolskoga sleta, kakav slet i dolikuje značaju onoga časa od pre trideset godina, kada je ovde, u Brankovim Karlovcima, uzleto Srpski sokol sa svojim osnivačem, Popovićem Lazom.

Taj čas slavlj i veliča danas ovaj veliki slet. A to je valjalo da se obeleži tim pre i naročito, što se iz toga skromnoga početka razvila ideja Sokolstva do današnje veličine i značaja.

Taj čas treba da se pamti; jer se ovapućena tada sokolska ideja u naš spojila sa idejom opstanka našega naroda; a danas valja sokolska ideja da se smatra i jednom od osnovnih ideja stvaralica i branilica našeg narodnoga i otadžbinskoga jedinstva!

Vaistinu! Sokolska ideja treba da lebdi u duši cele Južne Slavije i da se najžešnije neguje, jer

»Opasnost vazda lebdi okolo;
»Još stoji stare mrske busije
»I nove tu su: kuke, fašine...

Ni drugog trnja nije sveo cvet...
»Podmukla traje njina navala —
Ali Sokolska ideja na to odgovara:

»Al' bdiju: Fruška, Triglav, Velebit,
»Sar, Lovćen, Midžor, Čalan, Avala
»I dalje niz, i njima gusta nit,
»I zamah njihov silan, strahovit!..

Nu da se vratimo slavlju! Slavimo ovaj svečani čas!

U ime grada Sremskih Karlovaca, Brankovih Karlovaca, Sionskih Karlovaca i u svoje ime najradosnije pozdravljam ovaj sokolski slet!

Dobro nam došli!
Sokolskoj braći, sokolskim sestrama: Zdravo!

Zatim je, burno i oduševljeno akklamiran, govorio osnivač srem-skokarlovačkog Srpskog Sokola brat dr. Laza Popović. Brat dr. Popović uglavnom je rekao:

— Sestre i braćo! Malo mi je teško danas da govorim. I oprostite mi to, ali ipak reći ću nekoliko reči.

Ako je dužnost čevčkova da bude srećan, ja sam srećan kad ispunjavam dužnosti. A kome sam ja dužan? Ja sam dužan idealima. I zato se nikad ne srdim iako sve nije veselo kao što treba. Zato veselo skidam kapu prošlosti i veselo koračam budućnosti. Možda malo i žurim kad koračam, ali imam jednu misao: ne valja na sitno umirati.

Ja mislim, braćo i sestre, nema ni zla ni nevolje, ako to nije u nama. Ako u nama ne valja, onda je svejedno kako je spolja.

Time prelazim na misao o duhovnom. I slava je naša nevidljiva i duhovna, a ko ne vidi duhovno, slep je. To što smo radili duhovno je. Ali to duhovno nema prošlosti. Generacije idu u grob, a duhovno ne.

Sr. Karlovci: Sa svečane sednice u dvorani Narodnog doma. Spređa: izaslanik Nj. Vel. Kralja gen. g. Belić i Nj. Sv. Patrijarha episkop g. Tihon te ostali pretstavnicij

Sr. Karlovci: Posle povorke sabrano Sokolstvo pred gradskom kućom za vreme pozdravnih govora

Pa dokle ću tako? — upitao neki. Dokle bude u ljudskom životu vredila čast. I zato ja ovde, kao sin ovoga grada, gde mi je kolevka i groblje, kažem, da u ovim slavim Karlovcima nalazim svu svoju sreću i sve svoje zadovoljstvo. Zdravo!

Na koncu svog govora brat dr. Popović bio je ponovno srdačno i oduševljeno pozdravljen.

Svečana sednica u sabornoj dvorani Narodnog doma

U 11.30 sati održana je u sabornoj dvorani Narodnog doma svečana sednica Sokolskog društva, kojoj su prisustvovali uz izaslanika Nj. Vel. Kralja, predstavnici civilnih, vojnih i crkvenih vlasti, Sokolstva, kulturnih i nacionalnih ustanova te velik broj uglednog građanstva.

Nakon što je gimnazijski hor otpevao »Sokolski pozdrav« od Sr. Pašćana, svečanu sednicu otvorio je pozdravnim govorom starešina Sokolskog društva Sr. Karlović brat dr. Stevan Simeunović, koji je najpre pozdravio izaslanika Nj. Vel. Kralja i Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra, starešinu našega Sokolstva. Tada je gimnazijski hor otpevao državnu himnu. Zatim je brat dr. Simeunović pozdravio najtoplije pomenice sve ugledne učesnike ove svečane sednice i u markantnim potezima istakao rad svih osnivača sremškog Sokolstva na čelu s bratom drom Lazom Popovićem, i to braću: Milana Teodorovića, Nikolu Maksimovića, Dušana Kotura i Gigu Jovića. Pri koncu svog govora izvestio je ujedno, da će Sokolsko društvo Sr. Karlović podignuti svoj Sokolski dom, koji će nositi ime brata dra Laze Popovića.

Zatim je starešina brat dr. Simeunović podelio reč potstarešini Saveza SKJ bratu Ganglu, koji je održao sledeći govor:

— Braćo i sestre! Od prošle godine pa do danas nižu se u našoj domovini veličanstveni jubileji sokolskog života i rada. Od Ljubljane pa preko Sarajeva i Zagreba zaustavili smo danas svoj korak u Sremskim Karlovcima, da priključimo pobedama sokolske misli u pomenuta tri naša grada još i četvrtu — ovu našu pobedu naše ideje u ovom znamenitom i slavnom mestu pod zelenom Fruškom Gorom, na ravnom polju, u veselom dušama, u razigranim srcima.

Koliko je samo duboke smisaonosti u ovoj divnoj romantičnoj okolini, u dozorceli vinogradima, u zlatnom klasju, u veselju duša i u radosti srca! Jer vino i kruh naše zemlje služi nam da prinesemo dar zahvalnosti za junačka i uspešna dela prošlosti, a da posude svog unutarnjeg sveta — dubine duša i plamenove srca — napunimo i podležemo s vinom i kruhom života, da uvek siju u sokolskim idealima kao sunčani zraci, koji prodiru u sokolske barjake i koji se lome o vrhove njihovih koplja!

Da li je bilo moguće išta drugoga, nego da su brat Lazo Popović i brat Milan Teodorović pred 30 godina u ovom i u ovakvom kraju šapnuli trubacima s tadašnje sokolske fronte od Vltave, Save i Drave i uskliknuli: »Zbor!« svim mladim i junačkim borbama karlovačkim, da pristupe koplju temelja i oranju brazda, da se u nje položi i poseje seme novog života — života sokolske svesti, nacionalne kulture i neustrašive borbenosti za slobodu naroda i otadžbine!

Tako je tada po srpskom delu našeg naroda i naše zemlje zašumio šum svih sokolskih krila, koji su kao valovi mladosti, svežine, odvažnosti i smelosti prekrili grebenove Fruške Gore te s nepobedivom snagom i s viteškim zaletom preplavili sve predele, gde su tinjala nacionalna junačka srca! I ti valovi žubore još i dan današnji s neumanjenom snagom. Iz njih odjekuju davnije davnih dana, u njima se stapljaju ponosni usklici današnje junačke pesme pobedonosne volje, iz njih buče u buduća vremena oduševljene himne veličanstvene snage naše veebne i u svojoj samostalnosti nedotaknive otadžbine! Sve su to pesme sokolskog rada!

Od onog prvog dana, kada je u ovom kraju vrenula prva iskra sokolskog života, pa sve do danas — koliko je u tom razdoblju položeno plemenitog, požrtvovnog i plodonosnog rada, koji je mogao da zaustavi samo svetski požar, u kojem se je do svog korena prokušala vernost sokolskih srca, da se iz našeg ujedinjenja s još većim poletom baci u koštac s novim vihorima do novih pobjeda! Koliko je u tom razdoblju bilo radanja i umiranja, koja su primila u svoj obruč — koji se više od kolevke pa do groba — čitavu generaciju muževa i žena, zadorenih žarom rodoljublja, opojenih idealima slovenskog sokolskog bratstva, živih i mrtvih, koji žive svi u životu i u plodovima svog rada i koji su udruženi s nama u jedno sokolsko telo i u jednu sokolsku dušu u unutarnjem svetu svakog pojedinca i u sokolskim tekovinama sviju nas!

I što god se je u to vreme od 30 godina dogodilo u pogledu težnja i borbi naroda, koga je teški i tvrdi usud nesmiljeno iskušavao, i njega i njegovu životnu snagu, kada je neprijateljski mač slavio svoje trinoške orgije — ništa nije moglo da okrnji, oskrvne ili

ponizi uzvišenost sokolske ideje, jer je bila čista, sveta i sjajna položena u temelje naše duševnosti i postala sastavni i bitni deo naše misaonosti. To je naročito bilo u Sremskim Karlovcima, koji su nas danas pozvali u svoj zagrljaj da im to kažemo na priznanje njihovog sokolskog rada i na opomenu onima, koji dolaze iza nas!

Braćo i sestre! Neka vam je brat-ski pozdrav u imenu Saveza SKJ, koji ovde zastupam, počašćen zato, da vam čestitam vaš jubilej i da se pridružim kao priprosti sokolski radnik vašem putu novih napora i novog požrtvovanja.

I konačno vama, brate Lazo i brate Milane, upućujem svoju pozdravnu reč i naša čestitanja! Na sednici Izvršnog odbora Saveza SKJ, održanoj dne 20. o. m., mislili smo na jubilej vašega sokolskog rada, Brate Lazo, Ti koji si se kao iz svoje duše zrake idejnog bogatstva i koji si naša srca prekaljivao vatrom mladenačkog oduševljenja, i Ti brate Milane, koji si se s najvećim požrtvovanjem posvećivao svome tehničkom radu i načelničkim dužnostima, — kao da su za današnji dan vama namenjene reči velikog i slavnog ruskog pisca Maksima Gorkoga: »Ako se pak zaustaviš i ne makneš se, čučeš samo osvoje srce!«

Da! U jeku ove svečanosti zaustavili ste se i niste se makli sa međaša svoga rada i našeg zajedničkog nastojanja, jer Sokola hvala ne uzoholjuje, a nezahvalnost ne uzimlje i ne čini ga malodušnim. U svesti vernosti Tirševoj ideji, u svesti izvršenih dužnosti u službi Jugoslovenskog Sokolstva i u svesti potpune predanosti veličini slovenskog sokolskog bratstva, koje se pretiče dalje u okean čovečanstva — slušate sada u ovom času samo svoje srce. Sve je tiho, samo srce govorilo i što veli to srce? Kojim osećajima ono provetava? Što kida njegove tesne stene, da ga ponese u punu širinu smelosti, odvažnosti i junaštva?

Do mene odjekuje kucaj bratskog srca, da bi svakome mogao da iskažem, kakav je taj tajanstveni govor i kakav je taj šapat žive krvi, koja se kipeći ističe iz srca i opet u nje utiče: U službi otadžbine i u službi sokolskih ideala od kolevke pa do groba!

I taj klik i krik srca primamo svi u sebe i predajemo ga svima, koji su s nama pod jednom zastavom — pod zastavom slovenskog Sokolstva!

I da istaknemo svoje priznanje vašem radu te da to priznanje i vidno iskažemo, zaključili smo na pomenutoj sednici Izvršnog odbora našega Saveza, da se u Savezu SKJ osnuje »Fond brata dra Laze Popovića« u iznosu od Din 100.000.—, iz koga će se fonda kamati upotrebljavati na promicanje idejnoknjiževnog delovanja, a bratu Milanu Teodoroviću izručujem ovaj dar.

I jer smo se zaustavili i nismo se makli, čuli smo i csetili samo svoje srce. Drukčije brat bratu ne može da govori! Budite zdravi, braćo, budite naš! Zdravo!

Na koncu svog govora br. Gangl predao je bratu Milanu Teodoroviću u ime Saveza SKJ zlatan sat.

Nakon brata Gangla ustao je potstarešina Saveza brat Paunković, koji je u svom govoru rekao sledeće:

— Braćo i sestre! Kad god se, u ovo poslednje vreme, u našoj javnosti pisalo i govorilo o ovoj današnjoj proslavi 30-godišnjice opstanka Sokolskog društva u Sremskim Karlovcima, naglašavano je potpuno ispravno, da se ova proslava, sama po sebi, izdiže daleko iznad obične 30-godišnjice jednog lokalnog sokolskog društva. Uočeno je odmah i vidno je potcrtano, da ona u sebi ima jednu svoju naročitu karakteristiku i jedan svoj osobeni značaj, koji je toliko izrazito odvajaju od ostalih sličnih sokolskih proslava. To je istakao u svojim pozivima i Upravni odbor Sokolske župe Novi Sad, to dokazuje i ovaj današnji krasni i veliki zbor Sokolova, i starih i mladih, iz gotovo svih krajeva naše prostrane i ujedinjene otadžbine. To osećam punomerno u svojoj duši i ja ne samo kao zamenik starešine našeg Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, nego naročito i kao aktivni sokolski saradnik i potstarešina tadašnjeg Srpskog sokolskog saveza iz onih vremena, kada je Sokolsko društvo u Sremskim Karlovcima bilo u zemitoj tački svoga sokolskog delanja i stvaranja.

Ako se tačno i objektivno oceni ovo što želim da istaknem, ja držim, da nije nikakav paradoks što ovu 30-godišnjicu karlovačkog Sokola stavljam gotovo u isti red s nedavnom proslavom 70-godišnjice osnivanja Ljubljanskog Sokola ili s ovogodišnjom proslavom 60-godišnjice osnivanja zagrebačkog Sokola. Ja znam dobro i ja se ne varam: ovde je vremenska razlika od 30, odnosno 40 godina. Ali kad uporedim efekte koje je, kao posledica imalo osnivanje ovih triju naših i lokalno, i plemenski, i vremenski razdaljenih sokolskih društava, onda se ta vremenska razlika ideološki znatno smanjuje i ona postaje samo čisto računaska.

Prelazim preko činjenice, da je u tadašnjoj Kraljevini Srbiji, još pre punih 20 godina, postojala tendencija za gimnastičkim, pa i za sokolskim radom, koji nešto zbog svoje anemičnosti, a mnogo više zbog tadašnje političke konstelacije — nije mogao da ima nikakva vidna uticaja na snažni

sokolski polet karlovački. Dopuštam, da je sama egzistencija tadašnjih slovenačkih, a još više hrvatskih sokolskih društava oslabilo Sokolstvo srpskom delu našeg naroda; ali, na osnovu činjenica koje su mi momentalno pred očima kao otvorena knjiga, ja mogu da ustvrdim, da je osnivanje Sokolskog društva u Sremskim Karlovcima, specijalno za srpski deo našeg naroda, svojom pojavom imalo na sebi karakter vulkanske erupcije, a njegovo delovanje gotovo karakter čiste samoniklosti i autohtonosti. Sokolsko društvo u Sremskim Karlovcima, a s njime zajedno i predratno naše Srpsko Sokolstvo u ovom periodu vremena, rađa se — dopustite mi ovo mitološko upoređenje — kao Palada Atena iz Zevsove glave živa, u oklupu i s kopljem u ruci! To je ono naročito karakteristično što sam hteo da kao prvo istaknem, kad govorim o ovoj 30-godišnjici karlovačkog Sokolskog društva.

Na čelu toga novoosnovanog Sokolskog društva — prvog Sokolskog društva koje se nazvalo srpskim imenom — stoji nekolicina svesnih i idealnih omladinaca, a glavni poslanici njegovi jesu gimnaziste i glasoviti karlovački bogoslovi. Moglo bi se možda gotovo reći: deca, ali deca koja su i tada još uvek živela u tradicijama zanosne srpske omladine 60-tih i 70-tih godina prošloga veka — istih dakle inih godina, kada se radalo slovenačko i hrvatsko naše Sokolstvo — i koja su svu lepotu svoje mladičke i patriotski vatrene duše unela u taj novi, sokolski pokret. Njihov besprimerni elan, njihovo oduševljenje, koje se retko čemu može da uporedi, njihova bezgranična vera u lepotu i pobjedu sokolske misli, njihov eminentno nacionalni i čisto narodski stav u primeni sokolske ideologije i, najzad, neslućeni uspehi koje su svojim delom postigli, daju mi baš puno pravo da ceo taj rad karlovačkog Sokola smatram samoniklim čisto izrazito svojim, specijalno srpsko-sokolskim, koji je, u bogatstvu i prostranstvu sokolske ideologije i u Sokolstvu kao narodnoj i slovenskoj omladinskoj organizaciji, našao svoje lepo, vidno i osobeno mesto.

Što je docnije bilo, poznato je vama svima. Taj docniji — ali u vrlo kratkom razmaku vremena docniji — rad karlovačkog Srpskog Sokola razbudio je, neelektrisao i gotovo na jurbi osvojio sve što se ponosilo srpskim imenom: i Bačku i Banat pod krutom mađarskom čizmom, Bosnu s Hercegovinom, Baniju i Primorje naše, pa i nas sve koji smo tada živeli na onom malom parčetu slobodne srpske i jugoslovenske zemlje. Zar to nije divno čudo: mali i neznatni Sremski Karlovići ujedinjuju idejno gotovo celo tada raskomadano Srpsvo plamenim obručem sokolske ideje! To je ono značajno, što sam hteo, kao drugo, da potcrtam u momentu, kad govorim o ovoj 30-godišnjici.

Iza 10 godina toga i takvog sokolskog rada dolazi strašna 1914 godina, a četiri godine docnije svetla godina 1918 — divni i toliko puta odvažno naglašavani san onih omladinaca i one sokolske dece koji su osnovali Sokolsko društvo ovde, u Sremskim Karlovcima.

Pomenuvši ukrotko sve ovo, o čemu bi trebalo pisati čitave knjige, ja bih se, braćo i sestre, ogrčio i o istoriju i o živu istinu, kad ne bih još, kao treće, naročito naglasio ono što vi znate i što — to ja jasno vidim na vrdrim licima svih vas — očekujete da najzad i izrečem. Jest, braćo i sestre, lavovski deo u celom ovom radu i uspehu Sokolskog društva u Sremskim Karlovcima jeste delo brata dra Laze Popovića. To je van sumnje i van diskusije, jer je to već postalo neoboriva istorijska istina. Zato ja, i kao njegov sokolski saradnik i kao njegov intimni prijatelj, neću o njemu naročito da govorim. Reći ću samo ovo: Evo Te, dragi naš brate Lazo, posle 30 godina muškog i sokolskog rada u Tvojim milim Sremskim Karlovcima. Raduj se danas punim srcem i punom dušom svemu onome što si učinio i dao predratnom srpskom i današnjem našem jugoslovenskom Sokolstvu! Zdravo!

Iza govora brata Paunkovića čestitao je sremškog karlovačkog Sokolu u ime Nj. Sv. patrijarha Varnave Nj. Pr. episkop o. Tihon.

Zatim je starešina Sokolske župe Novi Sad brat dr. Ignjat Pavlas toplim rečima pozdravio brata dra Lazu Popovića i njegovog saradnika brata Milana Teodorovića, poklanjajući im u ime Sokolske župe Novi Sad u znak priznanja za njihov veliki sokolski rad po srebrni lovor-venac. U tom času brat Popović i brat Teodorović bivaju opetovano od svih prisutnih najtoplije aklamirani.

U ime ruskog Sokolstva govorio je starešina brat Roman Drajling.

U ime ministra za fizičko vaspitanje naroda čestitao je sremsko-karlovačkom društvu i njegovim osnivačima brat prof. Bogoljub Krejčić.

Starešina Sokolske župe Sarajevo brat dr. Voja Besarović pozdravio je brata dra Lazu Popovića kao prvog sokolskog ideologa, poklonivši mu fotografiju upravnog odbora prvog Srpskog sokolskog društva u Sarajevu, a brata Teodorovića kao njegovog marnog i požrtvovnog saradnika, kome u ime

svoje župe poklanja Spomenicu II pokrajinskog sleta u Sarajevu.

U ime Sokolske župe Zagreb pozdravio je svečare ovog jubileja starešina brat dr. Oton Gavrančić, koji je rekao, da iako je Hrvatsko Sokolstvo radilo pod hrvatskom zastavom a Srpsko pod srpskom, ipak su već tada, još pre rata, i jedni i drugi nosili u sreću Jugoslovenstvo.

U ime Sokolske župe Ljubljana i posebno u ime Ljubljanskog Sokola pozdravio je sremškog karlovački Soko i njegove osnivače starešina Ljubljanskog Sokola brat Bogumil Kajzelj.

Zatim je u ime Sokolske župe Beograd govorio starešina brat Branko Zivković, koji je rekao:

— Braćo i sestre! Osobito mi je milo da mi je u deo pala čast, da u ime prestolničkog Sokolstva i Sokolske župe Beograd pozdravim današnjeg slavljnika Sokolskog društva Sr. Karlovića i da čestitam njegovim osnivačima na čelu s glavnim pokretačem i ideologom negda srpskog Sokolstva, a danas ideologa jugoslovenskog Sokolstva br. drom Lazom Popovićem.

Braćo i sestre! Kad je ono u prestolničkom gradu Beogradu male Srbije zablistala kraljevska kruna na glavi Velikog Kralja Petra I Oslobođioca, svi smo bili uvereni, da nastupaju bolji i lepši dana u životu ne samo srpskog naroda s one strane Save, Drine i Dunava, nego i ostaloj jednokrvoj braći van granica Srbije.

Vizionarstvo i proročke reči velikih sinova našega naroda: Strosmajera, Preradovića, Radičevića i mnogih drugih počele se ostvarivati. Vera u bolju budućnost našega naroda, pocepnanog na Hrvate, Srbe i Slovence, u dva državna organizma, budila se u nama snažnije i brže.

Događaji, koji su se redali jedan za drugim na svima poljima nacionalne i kulturne delatnosti, bili su snažan zov onima, koji su živeli za narod, težili za slobodom i bili spremni na sve žrtve.

Zov trubaca s bojne Drine odjeknuo je od Adrije do Bospora, a povetarac sa Save i Dunava raznosio ga je daleko na sve strane, gde žive jednokrvna braća. Taj zov dopro je i do omladine u Sremskim Karlovcima, koja okupljena oko dra Laze Popovića odaziva se njegovom pozivu i osniva Srpski Soko u Sremskim Karlovcima, da preko njega ispoljava težnje za ostvarenjem ideala srpskog dela našega naroda.

Brat dr. Laza Popović svojim apostolskim delima i rečima uz pomoć svojih saradnika nastoji da se iskra nacionalnog zanosa ne ugasi, nego da iz nje raspiro požar, čiji će plamen poput Brankovih pesama rasvetljavati puteve budućim generacijama. I uspeo je. Za kratko vreme počele nicati Sokolska društva po svim većim mestima u jugoslovenskim krajevima van Srbije, a srpski Soko u Sremskim Karlovcima postaje matica Srpskog Sokolstva.

Sokolska ideologija brata Laze postaje »Veruju« ne samo srpskog Sokolstva van Srbije, nego i onoga u Srbiji, s kojim čini jednu duhovnu celinu. I stoga je današnji jubilej Sokolskog društva Sremski Karlovići ujedno i jubilej celokupnog nekadanjeg Srpskog Sokolstva, koje je po oslobodenju i ujedinjenju našega naroda zajedno s hrvatskim i slovenačkim utonulo u jugoslovensko.

Dragi brate Lazo! Nekadanje granice, koje su i onda za srpsko Sokolstvo bile tek granice na geografskoj karti, nestale su za uvek. Mesto Tvoje skromne želje, da Beograd bude centar Srpskog Sokolstva, Beograd je danas centar Jugoslovenskog Sokolstva, a to je ono što smo najviše mogli poželeti. Time smo postigli sve ono, što nam daje uslove za uspešan sokolski rad.

Dragi slavljenici! Kao starešina Sokolske župe Beograd, koja danas nastavlja sokolski rad i na jednom delu teritorija bivše Fruškogorske župe, presretan sam što vam mogu čestitati ovu reiku i značajnu slavu i pozdravljam vas kao retke sretnike, koji ste doživeli ostvarenje vaših najvećih sokolskih ideala iz mladenačkih dana.

Neka ova lepa proslava i ovaj značajan događaj budu potstrek za nova stremljenja onima koji dolaze, zapaajući ih duhom slavnih predaka i junačke prošlosti, vaspitajući ih na primerima požrtvovanja za narodnu slobodu i jedinstvo, podižući im i snažeci pouzdanje i veru u veliku i naprednu budućnost naše lepe i mile Jugoslavije. Zdravo!

U ime Sokolske župe Vel. Bečke rek pozdravio je sremškog karlovački Soko i njegove osnivače starešina brat inžinir Bešlić.

U ime Sokolske župe Cetinje pozdravio je jubilaro društvo i njegove osnivače starešina brat Gavra Milošević.

U ime starije braće bivšeg Srpskog Sokola u Zagrebu a danas članova Sokolskog društva Zagreb i govorio je brat Kosta Jugović, koji je ovom prigodom sremškog karlovačkog Sokolu poklonio u ime pomenute braće divnu brončanu bistu brata dra Laze Popovića s mramornim postamentom.

Na koncu govorila je i sestra Jelica Jović, kei pok. popa Gige Jovića, saradnika brata dra Laze Popovića.

Posle svih ovih govora ustao je brat dr. Laza Popović, pozdravljajući dugotrajnim oduševljenim pljeskom i poklicima, koji se zahvalio na svim upućenim mu govorima i čestitanjima uglavnom ovim rečima:

— Sestre i braćo! Sokolstvo je pokazalo trajnost i vitalnost. Osim te trajnosti postoji i divna moć akomodacije mudre i pametne. Treba uvek popuštati dok se ne dira u čast i poštenje. Naše Sokolstvo učinilo je ogromna napredak. Nemojte misliti, da se junaci radaju. U junake treba da se veruje. Ako pripada neka slava nama, onda više pripada onom poverenju koje ste imali u nama. A pre svega treba skiniti kapu veri naše slavne i ponosite nacije. Hvala vam, sestre i braćo! Zdravo!

Reči brata dra Laze Popovića bile su ponovno popraćene s najvećim oduševljenjem i poklicima.

Za njim je ponovno uzeo reč starešina društva Sr. Karlović dr. Simeunović, koji je pročitao pozdravni telegram Nj. Vel. Kralju, a što je popraćeno oduševljenim poklicima. Nakon što je nadalje pročitao i brojne pristigle pozdravne telegrame i pismena čestitanja Sokolskom društvu Sremskim Karlovcima i njegovim osnivačima, starešina brat dr. Simeunović najtoplije se zahvalio svima učesnicima ove svečane sednice, koju je tada zaključio.

Posle svečane sednice priredila je Sokolska župa Novi Sad u restauraciji »Saranović« za uzvanike svečani ručak.

Sremsko-karlovačka izložba

Toga dana otvorena je u Sr. Karlovcima izložba pod nazivom »Šta su Karlovići dali naciji i otadžbini«. Sama izložba bila je vrlo lepo i ukusno aranzirana u svečanosti slavi gimnazije. Po svojim izložnim predmetima izložba je bila kulturno, sokolskog i nacionalnog karaktera, kao i sa svojim fotokolekcijom propagandno-turističkog.

Medu bogatim izložbenim materijalom, a osobito u sokolskoj skupini, i to iz arhiva karlovačkog Sokola, bili su izloženi mnogi zanimljivi i dragoceni predmeti, kao: fotografije, zapisi, korespondencija s Česima i sa 100 sokolskih društava, osnovanih po sremškog karlovačkom Sokolu, zatim razne publikacije, osobito časopis »Srpski Soko«, koji je izlazio od 1907 do 1911 kao organ Srpske fruškogorske župe jedanput mesečno pod uredništvom brata dra Laze Popovića, slike s vidovdanskih sletova, razni grafikoni i t. d.

Promatrajući ovu lepu, po svemu zanimljivu i poučnu izložbu, zaista se je moglo da nazre, koliko su toga Karlovići dali naciji i otadžbini.

Javna vežba

Posle podne, u 15.30 sati, održana je na igralištu Sport-kluba »Stražilovo« župska javna vežba pod vodstvom načelnika Sokolske župe Novi Sad brata Milana Teodorovića, kojoj su prisustvovali izaslanik Nj. Vel. Kralja, predstavnici vlasti, Sokolstva i veoma brojno građanstvo.

Sletišta bilo je lepo udešeno i okićeno zastavama svih slovenskih zemalja.

Nakon otvirane državne himne nastupila su najpre u prostim vežbama s prvog sleta u Ravnici starija braća, njih 120. Za njima vežbalo je 128 muške i ženske dece proste vežbe. Za decom nastupilo je 168 nastajaca u prostim vežbama. Zatim su nastupila 3 odeljenja s 24 vežbača u vežbama na razboju, preči i konju. Za njima nastupilo je odeljenje ruskih Sokola u simboličnoj vežbi sa štitovima i buzdovanima. Dalje je nastupilo 180 članova u prostim vežbama, a za ovima 160 članica također u prostim vežbama. Zatim je sledila posebna tačka članova i članica Sokolskog društva Bački Petrovac, koji su u narodnim nošnjama izveli slovačke narodne igre. Za njima nastupilo je svojom posebnom tačkom Sokolsko društvo Beograd II pod vodstvom brata I. Kovača, koje je odlično izvelo s 16 članica i 32 člana krasan kovačev sastav »Hajd junaci«. U sledećoj tački nastupile su članice Sokolskog društva Novi Sad, njih 24, u vežbama na gredama. Poslednju tačku sletsku scenu »Na stražicu« od L. Tešića-J. Aradske izvele su sve kategorije Sokolskog društva Subotica.

Sve tačke programa bile su vrlo lepo izvedene i nagradene od svih gledalaca obilnim priznanjem. Osobito pak treba istaknuti krasnu tačku Sokolskog društva Beograd II, zatim odličan nastup članica Novi Sad u veoma lepim vežbama na gredama te snažnu, efektanu i izvrsno izvedenu sletsku scenu »Na stražicu Sokolskog društva Subotica.

Deca, nastajaj i članstvo vežbali su proste vežbe sa sarajevskog i zagrebačkog sleta.

Vežbe pratile su glazbe iz Novoga Sada i Subotice-Sombora.

Sve tačke ovog župskog nastupa odvijale su se tačno i brzo, bez i najmanjeg čekanja.

Poset je bio odličan; moralni uspeh vežbe također, a držimo i materijalni.

Naveče priredeno je narodno veselje.

S. C.

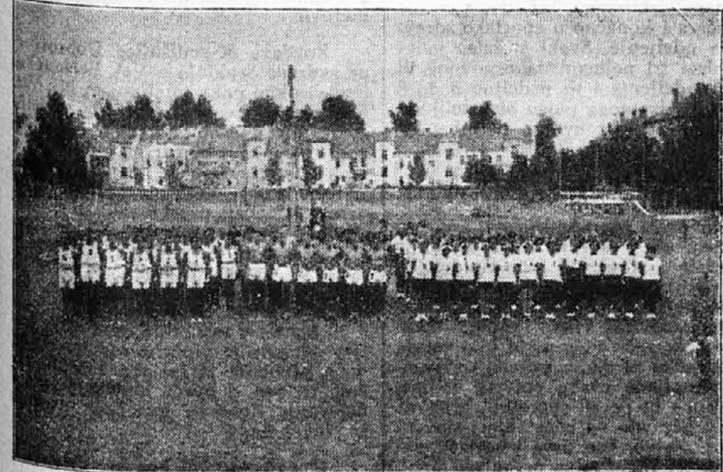
III takmičenja u odbojci Saveza SKJ i I takmičenja Saveza SS u Osijeku

22 i 23 - IX - 1934

Savezna takmičenja u odbojci, kao i takmičenja za slavensko prvenstvo održavala su se za sve kategorije članstva i naraštaja u subotu 22 IX i u nedelju 23 IX. Nakon izlučnih takmičenja, koja su se vršila po sistemu bodova, dobiveni su skupinski prvaci čupa, koji su se u Osijeku borili za čupan naslov prvaka Saveza SKJ, odnosno koji su u kategorijama članstva ulazili u borbu za prvenstvo slavenskog Sokolstva. Učestvovalo je svega 17 vrsta i po čupama, koje su zastupala sledeća društva:

mičari pokazali su vanrednu disciplinu, što je bez sumnje doprinelo da su se takmičenja održala na visini, kako to dolikuje jednoj saveznoj priredbi.

Osim takmičara, vodstva i sudaca bilo je na igralištu prilično malo gledalaca. Pored brata načelnika Saveza tu su bili njegovi zamenci brat Miroslav Vojinović i Josip Jeras, sestra savezna načelnica Elza Skalarjeva sa svojom zamenicom sestrom Štefom Brozović. Nadalje od zagrebačke župe brat dr. A. Pihler i B. Valadija, od kragujevačke župe brat J. Prohaska, a od osje-

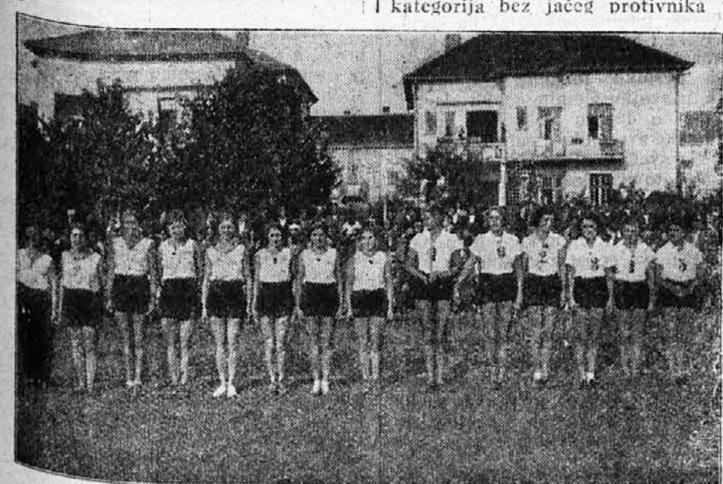
III takmičenja Saveza SKJ u odbojci, održana u Osijeku 22 o. m. — Zbor takmičara

Članovi: 1 Cetinje (Denović), 2 Kragujevac (Kruševac), 3 Ljubljana (Ljubljanski Sokol), 4 Novi Sad (Sombor), 5 Zagreb (Zagreb II).

Članice: 1 Kragujevac (Čuprija), 2 Maribor (Maribor Matica), 3 Vel. Bečkerek (Vršac), 4 Zagreb (Zagreb II).

Muš. naraštaj: 1 Beograd (Beograd II), 2 Kragujevac (Kruševac), 3 Maribor (Maribor Matica), 4 Zagreb (Zagreb II).

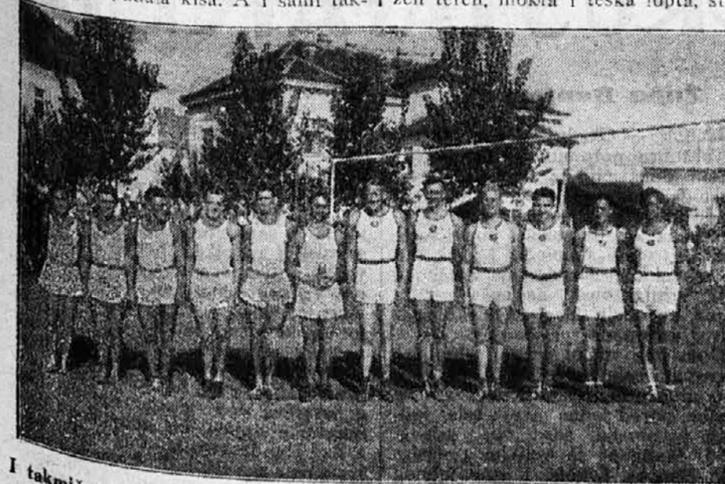
Zen. naraštaj: 1 Kragujevac (Kruševac), 2 Maribor (Maribor III), 3 Osijek (Osijek d. g.), 4 Zagreb (Zagreb II).

I takmičenja u odbojci Saveza SS, održana u Osijeku 23 o. m. — Českoslovačke (levo) i jugoslovenske takmičarke (desno)

župe Split (članovi i muš. naraštaj), Sarajevo (muš. naraštaj) i Tuzla (Zen. naraštaj) nisu učestvovala na ovim utakmicama premda su to kao prvaci odnosnih skupina bile dužne učiniti.

Vodstvo takmičenja bilo je u rukama saveznog načelnika brata Miroslava Ambrozića, kome su pomagali članovi saveznog TO, odnosno načelnici župe Osijek i članova društva Osijek Matica. Uzorno uređenje igrališta na letnjem vežbalištu Osijek Matica omogućavala je pravilno odvijanje takmičenja i pored toga što je celo vreme igre padala kiša. A i sami tak-

I takmičenja u odbojci Saveza SS, održano 23 o. m. u Osijeku — Jugoslovenski (levo) i českoslovački takmičari (desno)

kiša, sve su to elementi koji im nisu dopustili da se potpuno snadu pre nego što je protivnik rešio igru u svoju korist. Zato im neće preostati drugo, nego da se zadovolje sa skromnijim mestima. Neke vrste su suviše samosvesno nastupile omalovažujući protivnika što im je priuštilo neprijetna razočaranja. Drugi su bili i suviše skromni, pa su već pre igre bili spremni da izgube. Ali bilo je i takovih koji su se borili dostojno Sokola. Njima čast i priznanje bez obzira na polučeno mesto!

Najmanje interesantnu igru pokazale su naraštajke. Maribor je daleko bio bolji od svih ostalih. Zato njihova vrsta nije ni mogla da pokaže šta sve znađe. One su jednostavno došle, videle i pobedile. U tri utakmice s po dve igre dobile su svih 6 igara s 90 tačaka, a izgubile svega 20 tačaka. Osijek je bio slabe sreće, jer niti jednu igru nije dobio, a na 56 dobivenih tačaka izgubio je 96. Konačno je savršena utakmica ovako:

I Maribor*	6	6	0	90	20	3
II Kragujevac	6	4	2	67	62	2
III Zagreb	7	2	5	60	75	1
IV Osijek	6	0	6	56	96	0

I kod članica su mariborčanke zadržale vodstvo od početka do kraja. Zagrepčanke su se držale lepo i tehnički dobro se borile, ali su ipak podlegle.

Konačan uspeh:

I Maribor	6	6	0	90	19	3
II Zagreb	8	4	4	93	98	2
III Kragujevac	8	3	5	86	96	1
IV Vel. Bečkerek	8	2	6	65	114	0

Muški naraštaj je ipak pokazao nešto interesantniju igru. Premda Maribor vodi, ipak borba za ostala, napose za drugo mesto bila je dosta živa. Zagreb je ovde bio loše sreće, pa se morao zadovoljiti s poslednjim mestom.

I Maribor	6	6	0	90	29	3
II Beograd	6	4	2	73	86	2
III Kragujevac	7	2	5	64	95	1
IV Zagreb	7	1	6	64	101	0

Članstvo se je dugo borilo i predvelo lepu i interesantnu igru. Velika premoć Ljubljane osećala se za celo vreme igre i njeno prvenstvo nije uopće dolazilo u pitanje. Susreti Ljubljana-Novog Sada i Kragujevac-Zagreb dali u tehnički lepu igru, dok je ovaj drugi susret bio i vrlo borben, jer je o njemu ovisilo tko će da ostane na poslednjem mestu.

I Ljubljana	8	8	0	120	30	4
II Novi Sad	9	6	3	108	96	3
III Kragujevac	9	4	5	91	129	2
IV Zagreb	10	4	6	132	119	1
V Cetinje	8	0	8	44	121	0

Rezultati takmičenja za savezno prvenstvo potpuno su realni. Oni su verna slika stanja pojedinih vrsta. Maribor i Ljubljana vode bez konkurencije. I drugi nisu baš slabi, ali zaostaju. Nedostaje im tehnika i sigurnost igre. Samo solidno i dugo uigravanje popraviće taj nedostatak.

Sutradan, 23 IX predao je savezni načelnik brat Ambrozić pobjedničkoj vrsti m. naraštaja i članica prelazne nagrade, koje prelaze u trajno vlasništvo odnosnih društava.

Iza toga vršila su se takmičenja za prvenstvo SSS. Osim naših vrsta članova i članica pristupile su ovim takmičenjima vrste ČOS i to članovi društva Kromeržič i članice društva Plzenj I. Pre početka takmičenja predaju českoslovačke vrste bratske darove i to članovi Tirševo poprje s natpisom »Vernost za vernost«, a članice českoslovačku zastavu na ukusnom stalku. U prisustvu od preko 500 gledalaca započela su takmičenja i nastupaju najpre članice. Prvi udarci su dani ispitivanja snage protivnika. Jugoslovenska vrsta čak vodi sa 2 : 0. Međutim se Čehoslovačkinje brzo snalaze u situaciji i odličnom tehnikom ne samo da izjednačuju, nego i preuzimaju dalje vodstvo, koje zadržavaju do kraja. Prva igra svršava sa 15 : 9. Naše članice gube mirnoću, što se naročito očituje u drugoj igri, koju gube sa 15 : 2. Na taj način osvajaju slovensko prvenstvo za kategoriju članice — Čehoslovačkinje. Igra je trajala 20 minuta.

Iza članica nastupaju članovi. I vode najpre naši članovi, ali Čehoslovačice upravo savršenom tehnikom dodavanja i ubijanja lopte te skupnom igrom napreduju premda se naši odlično bore. No ipak našima ne uspeva da poluče bolji rezultat, nego se igra svršava sa 15 : 8. U drugoj igri razvija se živa i interesantna borba, koju gledaoci prate s najvećim interesovanjem. Na časove zastaje dah u oćkivanju da naši preuzmu vodstvo. Lopta munjevitom brzinom prelazi iz ruke u ruke dok se neočekivano ne nađe u našem polju udarena sigurnom rukom. Ova igra svršava sa 15 : 6, a treća čak sa 15 : 0. U oštroj borbi, koja je trajala punih 35 min. napokon podleže naša vrsta boljem i tehnički savršenijem protivniku, koji potpuno zaslužen osvaja naslov slovenskog prvaka u odbojci za ovu godinu.

Viktor Ladenhauzer, Osijek.

* Brojke označavaju: broj odigranih igara, broj dobivenih igara, broj izgubljenih igara, broj dobivenih tačaka, broj izgubljenih tačaka, točke za dobivene igre.

Sokolska radio-predavanja

RADIO STANICA BEOGRAD

Dne 4 oktobra govoriće brat Ivan-ko Bendić — Kotor, o temi: Sokolstvo u službi naroda. (Večernje).

Dne 7 oktobra govoriće brat Lacko Križ — Zagreb, o temi: Sokolstvo za konsolidaciju. (Popodnevno).

Dne 11 oktobra govoriće brat Filip Tošović — Beograd III, o temi: Sokolstvo i narodna škola. (Večernje).

Dne 18 oktobra govoriće sestra Ljubica Filipović — Kragujevac, o temi: Žena i Sokolstvo. (Večernje).

Večernja predavanja drže se svakoga četvrtka od 19.10 do 19.30 časova. Popodnevna predavanja drže se svake 1 i 3 nedelje u mesecu od 15.15 do 15.30 časova.

Upozorenje bratskim jedinicama

U poslednjem broju našega lista upozorili smo bratske jedinice da pisma koja se izravno upućuju redakcijama i upravi sokolskih listova podleže redovnom plaćanju poštanskih pristojbi. Obzirom na tu činjenicu skrećemo pažnju svim sokolskim saradnicima i dopisnicima da svoja pisma koja izravno šalju na gornje adrese propisno frankiraju. Preporučujemo bratskim jedinicama da u buduću svoja pisma, koja šalju redakcijama ili upravi sokolskih listova, adresiraju: SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE, OTSEK ZA SOKOLSKU ŠTAMPU, (navesti list, kome se šalje), LJUBLJANA. U ovom slučaju sokolske su pismene pošiljke oslobođene poštarine shodno Pravilniku od 20 aprila 1930 god.

UREDNIŠTVO I UPRAVA SOKOLSKIH LISTOVA

IZ SAVEZA SKJ

Sednica uprave Saveza SKJ

Prema zaključcima IV glavne skupštine Saveza SKJ od 20 aprila o. g. i IV sednice izvršnog odbora od 20 o. m. sazivam sednicu uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije za nedelju 14 oktobra 1934 u prostorijama Saveza, Beograd, Prestolonaslednikov trg broj 34.

Početak sednice u 9 časova predne.

Na sednicu pozivaju se svi članovi i sve članice uprave i revizionog odbora te njihovi zamenci (zamenice).

Dnevni red biće svakome dostavljen pismenim putem.

Vozne karte u smislu pravilnika o povlasticama za put u Beograd i natrag primiče se pravovremeno.

Ko ne može da iz bilo kojeg razloga ovoj sednici učestvuje, neka se ispriča.

Zdravo!

Beograd, 20 septembra 1934.

I zam. starešine: GANGL

IV sednica Izvršnog odbora Saveza SKJ,

održana 20 i 21 septembra 1934 u Beogradu

Brat Gangl podnosi referat o sletu u Zagrebu, za koji veli, da je bio veličanstvena manifestacija sokolske i slovenske misli. Dalje u nastavku svog govora brat Gangl veli, da sada nakon što smo proslavili jubilej bivšeg slovenskog i hrvatskog, eto nam i jubileja predratnog srpskog Sokolstva, a koji će se proslaviti 30-godišnjicom osnivanja prvog srpskog sokolskog društva u Sremskim Karlovcima dne 23 o. m. To je društvo bilo žarištem donijeg celokupnog srpskog Sokolstva. Naš Savez, ceneći zasluge i rad tog Sokolstva za današnje ujedinjeno Sokolstvo, sa svoje strane učiniće svoju dužnost, da se i tom spomenu dade jednaka važnost, kao što se dala Ljubljani i Zagrebu. Pozivlje stoga članove uprave Saveza da uzmu učešća u ovoj značajnoj proslavi. — Zatim br. Gangl napominje, da će se 23 septembra otkriti u Radatovićima spomenik domaćem sinu i pesniku »žumberačkih elegija«, Jovanu Hraniloviću. Kako je ta svečanost od velike nacionalne važnosti po čitav ovaj kraj, zato drži, da joj i Sokolstvo treba da učestvuje, i to na način, da pošalje svog delegata, a za kojeg predlaže brata dra. Riku Fuksa. — Nadalje br. Gangl izveštava, da je primio poziv da prisustvuje sednici pretsedništva Saveza slovenskog Sokolstva, koja će se održati 25 novembra o. g. u Varšavi. Gledom na sam dnevni red, ova je sednica od velike važnosti, jer će se na njoj raspravljati o dogodišnjem svesokolskom sletu u Varšavi, o pitanju ruskog Sokolstva kao člana Saveza slovenskog Sokolstva, kao i o bugarskim Junacima. O braći bugarskim Junacima izveštava ujedno o njihovom učestvu na sletu u Zagrebu, kao i o srdačnom prijemu, koji im je bio tada posvuda priredjen, osobito u Zagrebu i u Beogradu. Na poziv bratskog načelnštva našeg Saveza braća Junaci su bili najavili i svoje učestvovanje na utakmicama u odbojci u Osijeku dne 23 o. m., međutim tik pred same utakmice oni su nenadano otkazali to svoje učestvovanje s motivacijom, da im se nije moguće pripremiti za ove utakmice, i to s razloga, jer da im tada započinje radna godina.

Izveštaj brata Gangla prima se u celosti do znanja i usvaja njegovo gledište gledom na držanje u pitanju ru-

skog Sokolstva i bugarskih Junaka na sednici u Varšavi.

Gledom na pisanje zvaničnog organa bugarskih Junaka (»Gimnastika, sport i kultura« br. 40, članak pod naslovom »Ođjek na dva smera među bugarskim Junacima« od urednika lista G. D. Kožuharova. Vidi »Sokolski glasnik« br. 37 od 7 sept. o. g. Op. ur.), brat dr. Gradojević primećuje, da je o tome razgovarao s pretsednikom bugarskih Junaka br. Lazovom i da mu je ovaj na njegove zamerke i zbog takvog pitanja saopštio, da je Kožuharov ovaj članak napisao na svoju ruku, ne konzultujući se pre toga s nikim i da ga je uvrstio u list na svoju ruku, bez znanja vodstva Saveza bugarskih Junaka.

Brat Dura Paunković podnosi izveštaj o svom učestvovanju na svečanostima u Petrovaradinu. Tamošnje Sokolsko društvo priredilo je čitav niz svečanosti, koje su se pretvorile u jednu opštu nacionalnu manifestaciju. Ponajpre otkriveni su spomenici na grobovima žrtava iz svetskog rata, osvećen je Sokolski dom i posvećena je zastava tamošnjeg Sokolskog društva, dar Nj. Vel. Kralja. Na ovim priredbama došlo je do jednog značajnog momenta, naime, da je na njima zajednički učestvovalo svećenstvo pravoslavne i katoličke crkve, i to predvođeno po svojim prvosveštenicima: vladikom Tihonom i dakovačkim biskupom drom Akšamovićem. Međutim svakako je najznačajniji bio govor biskupa dra Akšamovića prigodom posvete Sokolskog doma. Taj govor bio je jedna snažna glorifikacija narodne i državne misli, a njime je desauvirano sve ono, što je katolički episkopat tvrdio za naše Sokolstvo u svojoj poznatoj episkopskoj poslanici. U privatnom razgovoru kako biskup dr. Akšamović, tako i njegovi sveštenici naročito su podvlačili, da se onako, kako je govorio biskup, misli i oseća kod velike većine svećenstva dakovačke biskupije.

Izveštaj brata Paunkovića prima se u celosti.

U vezi s proslavom 30-godišnjice Sokolskog društva u Sremskim Karlovcima brat Paunković ističe da treba svakako ukazati naročitu počast utemeljačima i propagatorima tadanjeg srpskog Sokolstva braći dru Lazi Popoviću i Milanu Teodoroviću. Povodom toga donosi se zaključak, da se unutar Saveza SKJ osniva »Fond brata dra Laze Popovića« od 100.000 dinara, a iz koga će se kamate upotrebiti na godimice izdavanje po jedne knjige sokolsko-idejne sadržine, pisano za široke slojeve naroda. Pravilnik toga fonda izradiće brat dr. Pavlas. Bratu pak Milanu Teodoroviću poklanja se zlatan sat s posvetom Saveza.

Ekonom brat Branko Živković podnosi svoj sledeći izveštaj.

Imovno stanje na dan 31 avgusta 1934 godine:

Gotovina u blagajni, razne uložne knjizice Državne hipotekarne banke, tekući računi kod Držav. hipotekarne banke, Izvozne banke i državne hartije od vrednosti iznašaju 3.322.146'48 Din, dok obaveze Saveza, koje se sastoje od saveznih fondova, raznih poverilica i svih odobrenih a neisplaćenih pozajmica za domove iznašaju 3 milijuna 017.257'93 Dinara, tako da je raspoloživo na ovaj dan 304.888'45 Dinara.

Svih šest saveznih fondova u vrednosti 968.574 Dinara uloženo je na uložne knjizice Državne hipotekarne banke.

Već odobrene pomoći i pozajmice za domove (na sednicama Izvršnog odbora 20 II o. g. i I VI o. g.), koje do danas nisu isplaćene iznašaju 1 milijun 585.122'79 Dinara.

Od 1 januara 1933 do 31 avgusta 1934 godine odobreno je za gradnju i

sanaciju sokolskih domova 8,169'601'04 Dinara za 140 sokolskih jedinica, dok je na račun ovih partija primljeno državne pomoći 7,566.769'80 Dinara.

Svi oteci Saveza imaju najkasnije do 20. oktobra t. g. predložiti gospodarskom oteku Saveza detaljne budžete za 1935. godinu, i to u visini iznosa, koji su im bili odobreni za 1934. godinu.

Imaju se isplatiti plate župskim prednjacima za razdoblje od 1. novembra 1934. do 31. oktobra 1935. godine, i to za svaku župu po 20.000 Din, a po odbitku onih iznosa, koje su župe primile za račun Saveza a nisu do danas predložile.

Primljeno je 57 molbi za gradnju i sanaciju sokolskih domova i od toga je povoljno rešeno 30 molbi, a 27 je odbijeno i stavljeno u evidenciju za državnu pomoć godine 1935/36 s razloga, jer su iscrpljene u celosti partije za gradnju i sanaciju domova državne pomoći 1934/35. godine.

Ova nova odobrenja iznašaju Din 1.702.000 — pa su zajedno s već ranijim odobrenjima, koja do danas nisu isplaćena, određeni termini za isplatu, i to uz pridržaj ako Savez primi odobrenje državnu pomoć za budžetsku godinu 1934/35. u celosti.

U debati brat Brozović upozorava, da je Savez izdao već stroge propise glede izgradnje domova a jednako i glede davanja pozajmica. U tom pogledu treba biti čvrst i principijelan i u nikomem slučaju ne odstupati od toga, pa će se zavesti red. U svakom slučaju u buduću, gde bi se započelo s gradnjom bez odobrenja Saveza, Savez nema da daje kakvu pomoć, a u pitanju pozajmica treba najrigoroznije postupiti i da se anuiteti tačno isplaćuju. Drži stoga, da se baš sada ukazuje i te kako velika potreba da se ti naši propisi obnove, da za njie doznaju sve jedinice, pa predlaže da se izda jedna takva okružnica, u kojoj će se svi ovi propisi i odredbe obnoviti. — Prima se!

Brat Đura Paunković govori o adaptaciji saveznih prostorija. Navodi da sada izvršene radove i daljnje potrebe osobito gledom na prednjačku školu za Sokole vojnike te ostale prostorije koje su potrebne za buduću razvitak Saveza.

Brat Voja Todorović predlaže, da se do sada izvršeni radovi imaju komisijski preuzeti, a u buduću da se u svemu postupi temeljem konkursa.

Predlog brata Todorovića se usvaja i određuje se komisija za preuče radova od braca: Milana Jovanovića, Simonovića, Todorovića i inž. Tošića iz Novog Sada.

Glede daljnje adaptacije donosi se zaključak da brat Korunović spremi nacrt i troškovnik u sporazumu s prvom komisijom (brat Paunković i Živković), kojima se priključuje brat Brozović gledom na mišljenje o potrebama Saveza s obzirom na broj potrebnih odeljenja. U stvari adaptacije vežbaonice, da se traži mišljenje tehničkog odbora.

Brat Paunković ponovno se vraća na izveštaj ekonom Saveza o sanaciji domova i ističe, da je gotovo nemoguće da se sanacija domova sprovede iz sredstava od državne pomoći, već da treba naći podesniji način. Mišljenja je, da se treba vratiti našoj prvobitnoj osnovi, naime, da se ta sanacija sprovede preko Hipotekarne banke, a anuiteti Hipotekarnoj banci da se osiguraju u saveznom budžetu. — Predlog se prima pa se donosi zaključak, da se ta akcija obnovi.

U vezi s izveštajem brata gospodara brat Gangl iznosi, da je Jugoslovenska sokolska matica u Ljubljani već god. 1932 kupila u Kranjskoj Gori zemljište u izmeri oko 20.000 m², a za koje je platila 124.000 Din. Ovo zemljište kupila je JSM u svrhu da sagradi u tom planinskom kraju — čim pribavi potrebna sredstva — jednu odgovarajuću zgradu, koja bi poslužila u letnje doba kao sokolski zdravstveni dom za sokolsku omladinu, a zimi pak za braću i sestre turiste, smučare i t. d. U ovoj zgradi bilo bi mesta za oko 150 kreveta. Zgrada bi bila na razpolaganje svemu Sokolstvu. Nacrti su već gotovi. Ovo sokolsko oporavalište moglo bi da posluži svojoj svrsi samo ako bi sokolska omladina imala u njoj besplatan stan. Dnevni troškovi za prehranu bili bi minimalni.

JSM za sada nema toliko sredstava da bi mogla pristupiti izvedbi tog lepog nacrtu, zato traži od Saveza SKJ, da barem načelno odobri JSM jednu pozajmicu od 100.000 Din, a po sebi se u saglasnosti sa Saveznom upravom izradili nacrti za upotrebu i upravljanje tog doma.

Ovo traženje JSM moralno je opravdano time, što je u njezinog nakladi od god. 1930. do danas izašlo: 31 sokolska prosvetna i stručna knjiga u 86.000 primeraka, 4 kalendara za članstvo u 27.500 prim., i 4 kalendara za omladinu u 41.000 prim., svega 154.000 primeraka. U ova izdanja je JSM investirala 819.107 Din. Među tim izdanjima ima znamenitih dela trajne vrednosti kao: Miroslav Ambrožić, »Metodika sokolskog uzgoja«; Dragutin Sulce »Sokolski sustav telovežbe«; dr. Pihler »Fiziologija«; inž. Petrović Kost »Gradevine za telesno vežbanje«. Investicija samo za ta četiri izdanja iznosi oko 300.000 Din. U štampi su sada dve knjige tehničke sadržine (»Boks i baton« »Redovne

vežbe«), u pripremi su tri knjige i dva kalendara. Time je JSM izvršila jedan deo svog programa na korist sokolske stručne i idejne literature.

Sednica prima izveštaj i odobrava traženu pozajmicu iz idućeg budžeta.

Konačno brat Živković podnosi na rešenje razne molbe, po kojima se donose potrebni zaključci.

Izveštaj gospodarskog oteka prima se u celosti.

Zatim je podneo izveštaj predsednik organizaciono-pravnog oteka br. dr. Pavlas. O njegovom izveštaju, a u vezi sa zaključkom i rezolucijom prošlogodišnje savezne glavne skupštine, govada se rasprava o načinu provedbe zaključaka pomenute skupštine, pa se u tu svrhu donose odnosi zaključci, koji će se podneti na prihvatu plenumu uprave Saveza, a koji se saziva za dan 14. oktobra o. g.

Za prosvetni odbor podnosi referat predsednik brat dr. Vlado Belajčić. Detaljno referišu o dosadanjem radu prosvetnog odbora, a osobito o muzičkom festivalu u Zagrebu i o prošlogodišnjoj školi, koje su obe priredbe u svakom pogledu uspele. Nadalje iznosi kako je u najnovije doba posvećena naročita pažnja lutkarskom radu, pa se u tu svrhu formirao naročiti otek sa širokom osnovom rada. Zatim podnosi referat i o uzornom letovanju na Bledu, koje je u kinematografski snimljeno, pa će se film doskora dati na porabu i širim redovima našega članstva. Prosvetni odbor također vrši pripreme i za održanje nedelje trezvenosti, kao i za proslavu 1. decembra, pa će upute za ovo uslediti jedinicama blagovremeno. — Izveštaj se u celosti odobrava i prima do znanja.

Pošto je vreme podmaklo to predsedavajući brat Gangl prekida sednicu i određuje njezin nastavak za naredni dan.

Nastavak sednice dne 21. septembra

Organizaciono pravni otek podnosi sledeći predlog: »Prema paragrafu 5 pravilnika sokolskih društava određeno je, da članom sokolskog društva može biti svaki državljanin Kraljevine Jugoslavije, pod uslovima navedenim u tom paragrafu. Među uslovima koji su navedeni u tom paragrafu nalazi se i taj, da je svaki prijavljeni član dužan priznavati osnovna načela Sokolstva. S obzirom na to, što je prema napred navedenom potrebnom, da svaki novo prijavljeni član, u koliko postoje i ostali uslovi za njegovu primanje, i priznaje osnovna načela Sokolstva, a kako u sokolskim jedinicama u tome osnovnom pitanju ne postoji izjava, koju bi prijavljeni članovi imali prethodno potpisati, to otek predlaže, da se umoli prosvetni odbor Saveza da obavezno za sve sokolske jedinice načini izjavu u vezi sa priznavanjem osnovnih načela Sokolstva, a koju će imati potpisati svaki onaj, koji se prijavi za redovnog člana sokolskog društva.«

Predlog se prima.

Zatim tajnik brat Brozović podnosi izveštaj o tekućim poslovima, pa se temeljem njegovog referata donose ovi zaključci:

1) Odobrava se da se održe daljnja tri tečajna škole za obuku vojnika za vode sokolskih četa. Ti tečajevi imaju se održati u vremenu od 1. novembra o. g. do 30. marta naredne godine. Za školu se do sada prijavilo iz svih župa 459 kandidata. Da se mogu održati ova tri tečaja, odobrava se potrebni kredit.

2) Donosi se zaključak po pitanju učesća srednjoškolske i visokoskolske omladine u radu pojedinih sokolskih društava, da se sazove jedna konferenca svih pozvanih faktora a pod predstavljanjem ministra za fizičko vaspitanje naroda, na kojoj se ima prodiskutovati ovo pitanje i postarati se da se nađe neko rešenje, da se naša omladina dovede u sokolske redove.

3) Gledom na molbu župe Zagreb, da joj se dozvoli sabiranje priloga za sanaciju tražbina na izgradnji stadiona, zaključuje se da se od župe prethodno zatraži izveštaj glede vlasništva stadiona.

4) Odobrava se župi Beograd, da članovi njezinog tehničkog odbora mogu u gradu Beogradu da legitimšu svako ono lice, koje nosi sokolsku značku i da oduzmu znak svakom onome, koji ga nosi protupisno. Skrenuće se pažnja preko novina svima da nose sobom legitimacije, kako bi se izbeglo eventualnim neželjenim neprijatnostima.

5) Sestri Dani Ilićević radi bolesti podeljuje se odsustvovanje od sednice do njezinog ozdravljenja.

6) Udovoljava se predlogu načelnika Saveza, da se nađe nameštenje bratu Janku Kavčiću i sestri Milici Sepe i da ih se zaposli u radu tehničkog odbora Saveza.

7) Prihvata se molba redaktora Jose Lakotša iz Zagreba, da mu se dade dozvola da po sokolskim jedinicama raspacava svoju knjigu »Sveznadar«.

Za otek za sokolske čete podnosi izveštaj o dosada učinjenim akcijama predsednik brat Đura Brzaković. Otek je uzeo za zadatak da poradi na tome, kako bi čete razvile što snažniji rad na privrednom polju. Kao prvo u tome pravcu pomislija se na promicanje pčelarstva. Otek će nastojati da

što pre primi pomoć od nadležnih ministarstava, a onda će celu akciju oko toga preneti u narod.

Župa Mostar izdala je drugi deo pesmarice sokolskih pesama, pa moli da Savez otkupi jedan deo naklade. Zaključuje se da se otkupljuje 1000 komada uz cenu od 150 Din po komadu.

Za statističarski otek podnosi izveštaj brat Verij Švajgar koji veli, da je završen rad oko sređivanja statistike i da će ona biti objavljena u narednom sokolskom kalendaru. Što se tiče velikih statističkih izveštaja mnoge ih jedinice još nisu poslale, a što uvelike otežava sam rad. Do sada te izveštaja nisu poslala 42 društva i 232 čete. Župe su u traženju tih izveštaja od svojih jedinica vrlo popustljive, pa zato predlaže, da se svim nemarnim jedinicama podeli strogi ukor. U poslednje vreme brisan je veliki broj jedinica. U razdoblju od 1931—1934 brisano je u Savezu 246 jedinica. To je pojava koja se ima pripisati prenaplogom osnivanju jedinica. Sadašnje stanje Saveza je: 932 društva, 1425 četa; svega 2357 jedinica. Rad na saveznom članskom katastru još nije dovršen, ali lepo napreduje, pa će se i taj posao dovršiti s pozitivnim rezultatom.

U vezi s tim daljnjim radom moli da mu se odobri štampanje velikih statističkih tabaka i zaključnih formulara za sve bratske župe. — Izveštaj statističkog oteka primljen je u celosti.

Brat Momir Korunović ponovno potiče adaptacije nekih sadanjih saveznih prostorija, u koju svrhu iznosi i nacrt za najpotrebnije radove. Pošto je nemoguće ovaj predmet raspravljati na sednici, to se odlučuje da se već izabranom komisiji prepusti da ona donese o tome odluku.

IZ TELOVEŽBAČKOG SVETA

SAVEZ ŽIDOVSKIH TELOVEŽBAČKIH DRUŠTAVA MAKABI

Poslednjih godina znatno je ojačao smisao za telovežbu također i među Židovima. U krajevima, u kojima Židovi kompaktnije žive, podigli su i veliki broj svojih telovežbačkih društava i za sva ta svoja društva osnovali i vrhovno vodstvo, centralni savez Makabi, koji ima danas svoje jedinice u 34 države, među kojima i u Jugoslaviji. Prvi židovski gimnastički slet održan je, kako je poznato, 1932. godine u Tel Avivu, u Palestini, na kome je uzelo učesća 5000 vežbača pred 20.000 gledalaca, a naredni održaće se 1935. godine, također u Tel Avivu, u koju svrhu je židovsko gimnastičko vodstvo već izdalo nekoliko propagandnih brošura na hebrejskom, engleskom i nemačkom jeziku.

KONGRES SOCIJALISTIČKE GIMNASTIČKE INTERNACIONALE

Radnička telovežbačka udruženja u Evropi imaju više saveza. Sve one telovežbačke organizacije, koje su tako reći sastavni deo socijalno-demokratskih političkih stranaka organizovane su, slično kao i njihove stranke u II internacionali, u Socijalističku gimnastičku internacionalu. Ova je međutim u poslednjem deceniju bila prilično oslabljena, jer su se od nje odvojila nekoja vrlo brojna i organizacijski jaka udruženja, kao: Nemački radnički gimnastički savez, Italijanski radnički gimnastički i poslednje godine usled raspusta također i austrijske gimnastičke jedinice. Ipak unatoč tome deluje ova internacionala i dalje veoma usrajno. Ove godine održaće se u Karlovim Varima VII kongres ove internacionalne, kome će predsedavati dr. Julij Dojč, koji će na kongresu održati i jedan važan politički referat. Tehničko vodstvo ove internacionalne, kome predsedava Biren, predložiću kongresu da se 1937. godine održi u Anversu, u Belgiji, III radnička međunarodna olimpijada.

TELOVEŽBAČKE ORGANIZACIJE U ŠPANJI

U gimnastičkom svetu Španija, unatoč velikom broju svojih stanovništva i svoje teritorijalne prostranosti, ne predstavlja nikakav osobiti faktor. U tome pogledu premašuje je mnoge daleko manje države. Ipak i tamo je za poslednjih deset godina telovežba znatno uznapredovala i pobudila sve veće zanimanje. U Međunarodnoj gimnastičkoj federaciji Španija je zastupana po svojoj organizaciji Societat Gimnastica Española, koja izdaje počam od ove godine i svoj mesečnik. Ali, kako se čini, aktivnost ove organizacije je minimalna i skoro neznatna. Ona ne učestvuje ni u međunarodnim takmičenjima, a ni u tehničkom pogledu ne predstavlja ništa naročita. To je valjda i bio razlog da je u Kataloniji bio osnovan novi gimnastički savez, koji ide za time, da bi također i u Španiji nastupilo doba smotrenijega i vidnijega gimnastičkog rada. I ova organizacija odlučila je da ove godine počne izdavati svoj list, a prijavila je svoje članstvo

i u Međunarodnu gimnastičku federaciju, u koju međutim nije bila primljena, jer jednu te istu naciju u Federaciji ne mogu predstavljati dve organizacije. Po svemu dakle izgleda, da je i u Španiji počelo živahnije gibanje i interesovanje za telovežbu i telesno vaspitanje uopće.

VISOKA ŠKOLA ZA TELESNI UZGOJ U BERLINU

Već predašnje nemačke privatne i državne visoke škole za telesni uzgoj, odnosno slične institucije morale su da prime pod svoj krov novu školu za telesni uzgoj, koja ima značaj visoke škole, te je jedina svoje vrste u Nemačkoj. Neposredno je podređena upravi kojoj stoji na čelu referent za telesni uzgoj u nemačkom ministarstvu prosvete. Škola se deli u 4 odeljenja: za opštu telovežbeni izobrazbu, za produžnu izobrazbu, za uvežbavanje takmičara i konačno u sportsko-zdravstveno odeljenje. Svaki slušalac mora da polazi tri polugodišta osnovnog ili opšteg odeljenja i to nedeljno 3 do 4 sata. Tek iza toga mogu slušatelji da izaberu predmete svojeg daljnjeg obrazovanja.

RAZNE TELOVEŽBAČKE VESTI

Slovenski sportski krugovi sve više se zauzimaju i rade na tome, da bi se održavale i slovenske olimpijade. To je ustalo i razumljivo, jer ako je uspeo balkanskim narodima da održavaju redovito svake godine takozvane balkanske igre, ne bi bilo valjda suviše teško ni da se prirede i slovenske olimpijade svake četvrte godine, na kojima bi pored sportskih krugova moralo naravno da učestvuje i slovensko Sokolstvo, kao prva i najjača slovenska telesnouzgojna organizacija.

Međunarodni smučarski savez FIS zaključio je da svoja naredna smučarska takmičenja održi u Visokim Tatrama u Českoslovačkoj. Za ova takmičenja pripreme su već u toku.

Finac Jervinen polučio je na nedavnim takmičenjima u Turinu novi svetski rekord u bacanju koplja, koje je ovoga puta bacio 76.66 m, tukavši tako znatno svoj poslednji rekord.

KRONIKA

Otkriće spomen ploče Jovanu Hraniloviću. U nedelju 23. o. m. odužio se Zumberak, pitoma pokrajina na granici Dravske i Savske banovine pod Gorjancima, jednom od svojih najvećih sinova pesniku Jovanu Hraniloviću, koji je u svojim žumberačkim elegijama opevao lepote uskočkih gorica, žumberačke svećenike i patnje svog naroda. Na svečano otkriće spomen ploče u Radatoviće došli su brojni gosti iz Zagreba i Ljubljane, Metlike, Novog Mesta i Karlovca kao i mnoštvo naroda iz Zumberka i Bele Krajine. Ova svečanost poslužila je i za sastanak planinara iz obiju banovina, a naročiti karakter je zadobila dolaskom nadbiskupa vladike dr. Ante Bauera i grčko-katoličkog biskupa dr. Njaradia. Iz Zagreba došao je čitav posebnim vlakom s delegatima skoro sviju zagrebačkih kulturnih društava; zastupano je bilo i Sokolstvo s bratom dr. Rikom Fuksom na čelu.

Osvećenje kosturnice u Čačku. Nedelja 23. septembra bila je dan velikih nacionalnih i pietetnih manifestacija u Čačku, u kojima su saradivale sve nacionalne organizacije, a učestvovalo im je na hiljade naroda iz bližnje i daljnje okoline. Ovog dana je, naime, svečano otkrivena kosturnica poginulim borcima iz svetskog rata i to inicijativom i radom pododborna rezervnih oficira i ratnika te ženske sekcije Fidaka. Ova

kosturnica ima pak još posebno značenje, jer nisu u njoj položene samo kosti naših boraca, nego i kosti neprijatelja, kojom se činjenicom htela da naglasi misao ljubavi prema palim borcima iako u životu protivnicima i misao potrebe mira među narodima. Pošto su u kosturnici smešteni i kosti nepravoslavnih vojnika po zabrani žičkog episkopa svećenstvo nije smelo da kosturnicu blagoslovi, što je na narod učinilo težak i bolan utisak. Pred kosturnicu položili su vence zastupnik Ministra unutrašnjih dela, zastupnik Bana, Udruženje rezervnih oficira, zastupnik Českoslovačkog poslanstva potpukovnik Hajek, zastupnici turškog, rumunskog, austrijskog, nemačkog, italijanskog, bugarskog i poljskog poslanstva i t. d. Nj. Vel. Kralja na ovoj dirljivoj svečanosti zastupao je komandant mesta potpukovnik Oskar Časka, a bana Drinske banovine pomoćnik bana g. dr. Ibrahim Hadžimerović.

Proslava 50-godišnjice Dobrotvorne zadruge Srpkinja u Vel. Bečkereku. Pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. Kraljice Marije proslavila je u nedelju 23. o. m. na osobito svečan način 50-godišnjicu svog humanog, kulturnog, a i nacionalnog rada Dobrotvorna zadruga Srpkinja u Velikom Bečkereku. U ovoj svečanosti učestvovalo su brojni građanstvo i delegati ženskih društava iz čitave naše zemlje. Ujutro je održana svečana liturgija, u kojoj je činodjelstvom episkop banatski dr. Georgije Letic, a nakon blagodarenja u 10 časova u sali bivše županijske palate održana je svečana sednica. Istog dana otvorena je izložba ženskih ručnih radova, a uveče koncert uz sudelovanje Ženskog muzičkog društva iz Novog Sada.

II međunarodni kongres slavista u Varšavi. Ove godine održava se svugde veliki broj kongresa, osobito u brojnim kongresima raznih slovenskih korporacija i staleških udruženja, na kojima se manifestuje slovenska solidarnost. Baš ovih dana održava se u Varšavi, a zatim vršiće se u Krakovu, drugi međunarodni kongres slavista, na koji su stigli i čuveni slavisti iz Amerike. Ovaj kongres neće imati samo stručni karakter, nego će opet probuditi slovensku uzajamnost, a pokazati i svetu slovensku srodnost i bratstvo u jeziku, literaturi i kulturi. Za kongres je prijavljenih do sada oko 250 referata iz sviju evropskih zemalja. Kako je prvi kongres u Pragu bio posvećen u prvom redu velikom Slovenu Dobrovskom, tako je ovaj posvećen najvećem poljskom pesniku Adamu Mickijeviću.

Razne kulturne vesti. Dne 4. oktobra o. g. navršava se 100 godina otkako je otvorena u Zagrebu prva zgrada za stalno kazalište. Tom zgodom davaće se stara poznata opera Lisinskog »Porrin«.

U salonima Cvijete Zuzorić biće 30. o. m. otvorena izložba radova istaknutog bugarskog slikara Georgija Papazova, koja je ponovan dokaz nastojanja na zbližavanju našeg i bugarskog naroda putem međusobnog upoznavanja.

Bizantološki kongres u Sofiji ovih je dana završio svojim radom. Otvorenju kongresa prisustvovao je sam bugarski kralj Boris. Kongresu je učestvovalo oko 200 bizantologa, a rad sam bio je podeljen na historijsku, pravnu, filološku i arheološku sekciju. Najveći broj referata — 42 — pripremila je arheološka sekcija. Naročiti potsekcija bavila se je pitanjem odnosu sa Bizantijom prema Slovenima.

U nedelju 16. o. m. na svečan je način bila otkrivena spomen ploča velikom pedagogu Davorinu Trstenjaku u Kostajnici. Pokojni Trstenjak svojim odličnim pedagoškim radom među Srbima i Hrvatima predstavlja i odličnog nacionalnog radnika, koji je prešao iz uskog plemskog u jugoslovenski nacionalizam.

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTAVAIČETA

Župa Banja Luka

JAJCE. — Gradnja doma. U mesecu oktobru potpuno će se dovršiti sokolski dom, čiji je temelj udaren još pre dve godine, a ovih se dana već privode kraju zadnji veći radovi. Monumentalna zgrada nosiće ime Kralja Petra, kao vidni spomenik i znak duboke zahvalnosti naroda Ocu viteškoga Kralja, arhitektonski najlepša zgrada u Jajcu, na obali Plive, nedaleko znamenitog vodopada.

Dom ima veliku, svetlu i higijenski uređenu salu za vežbaonice, s modernom uređenom pozornicom za sve priredbe, pored jedne manje sale, sporednih prostorija, garderoba, tuševa i t. d. Podignut je velikim pregalaštvom članova Sokola i rodoljubnog građanstva, pomoći Saveza Sokola, Banske uprave i tvornice »Elektrobosna«. Dovođenje je omogućeno beska-

matnim zajmom tvornice »Elektrobosna« od 250.000 Dinara, zahvaljujući starišnji bratu inž. Slajmeru Federu, dobrovolju i direktoru tvornice, koji je poklonio i prekrasnu zastavu s natpisom: »Ni koristi ni slave«.

Pod starešinstvom brata inž. Slajmiera, a saradnjom oporbnih pravilnih sokolskih radnika, razvilo je društvo veliku aktivnost u svima pravcima. Po veliku veliku napora za izgradnju i dovršenje doma, sna svih Sokola, a izvršeno je kulturno žarište za izradu novog jugoslovenskog čoveka, društvo je učestvovalo u natecanjima narasta i svoje je jake nade, na sokolskom sletu u Sarajevu pod rukom vrednog brata načelnika Rajića. Na sokolskom sletu u Zagrebu društvo je učestvovalo u natecanjima pevačkih društava sa svojim mešovitim zborom i pobedilo u svojoj kategoriji s najvećim brojem bodova, 594 od 600, pod upravom spremnog ho-

ROSIJA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

rovode brata Milana Ilića, sveštenika, koji ga je stvorio i uspešno vodi.

Svečano otvaranje doma, posvećeno i razvijanje zastave određeno je na dan 11. nov., za kada se i čine velike pripreme. Umoljeno je i visoko pokroviteljstvo Nj. V. Kralja i kumstvo bana Vrbaske banovine br. Dordevića. Na taj dan će se sleći sva sudnja bratska društva i tu će se manifestovati iskreno duhovno jedinstvo naroda.

ZELENIKA. — Javna vežba. U nedelju 2. septembra o. g. Sokolsko društvo Kutli-Zelenika održalo je svoj javni čas, u kom su učestvovala bratska društva H. Novi, Tivat i Denović.

I pored kiše i nevremena, ipak je javni čas vrlo dobro uspeo i ako ne materijalno, a ono moralno. Javni čas je prisutne potpuno zadovoljilo, jer je bila prava manifestacija Sokolstva u ovom našem malom mestu na obali plavog Jadrana.

Program, koji je bio dosta obilat, razvio se u potpunom redu, jedino je u početku jak plusak prekinuo vežbanje, ali su ipak i gledaoci i vežbači ostali na vežbalištu i time pokazali svoju sokolsku otpornost i žilavost. Vežbe su se nato nastavile.

Izvodile su se sarajevske sletske vežbe, a vežbači Tivta i Denovića izveli su po jednu svoju vežbu.

Vežbanje je popraćeno burnim aplauzom, što je potvrđivalo neobično zadovoljstvo gledalaca.

Naročito su popraćene velikim aplauzom vežbe naše junačke vojske i čete artiljerije inženjerskog bataljona, čiji oficiri uvek prednjače u ovakovim sokolskim svečanostima.

Na javnom času je svirala sokolska glazba Sokolskog društva iz Hercegovoga, kojoj se, iako je bila skupa, bratski zahvaljujemo.

Posle programa nastalo je pravo narodno veselje. N. M.

Župa Ljubljana

ŠIŠKA. — Telovadna akademija. Sokol Ljubljana-Šiška nas je u sobotu 8. sept. t. l. zopet prijatno presentio. Po nastupu su minili komaj štirje meseci in dasi so bile sedaj dolge počitnice, vendar je bila akademija skrbno sestavljena in našudirana. Pri preloj moramo tudi upoštevati, da nima naših vrlj šiskarj primerne telovadnice, kjer bi ob slabem vremenu vežbali. Dežja pa je bilo v teh zadnjih mesecih mnogo.

Večina točk je bila srečno izbrana. Seveda če hočemo napisati res pravo kritiko, objektivno, kot si jo gotovo žele vsi prireditelji, zlasti pa br. načelnik Berdajski Rudi, ne smemo pokazati le dobre strani, ampak tudi slabe. In taka nedobra stran je bila sestava vaj na »Venček narodnih pesmi«. Pri takih gimnastič. sestavah ni dovolj, da telovadci le migajo ampak morajo biti njihovi gibi sestavljeni v smislu glase in besedila. »Triglav« br. Berdajski Boža je bil boljši in več v skladu z napevom. O sestavi »Turške korčnice« in »Fra diavola« ne bom govoril, ker sta bili že drugje odlično ocenjeni. O izvedbi moram priznati, da je bila zelo dobra, seveda bi ne škodovalo posamezne gibe še ispiliti. M. naraščaj nam je pokazal nekaj novega, namreč kombinacijo preskokov čez kozo in konja, člani pa proste skoke in vaje na bradlji, katere so nekateri br. odlično izvajali. Sokol Ljubljana-Šiška ima nekatero zelo talentirane telovadce. Tudi »Deseterica« naraščajnice je bila dobro izvajana. Zdi se mi pa, da naraščajnice niso delale z resno voljo. Naraščajnice in ženske deca, ki je nastopila z obroči, je gotovo motil posebno občen reflektor. Tako tudi članice, ki so nam nudile lepo gimnastiko (»Osmérica«), vendar smemo od nekaterih pričakovati drugič večjega razumevanja, več dobre volje in truda za izvajanje.

Program je bil ravno primerno dolg. Če bi izvršili tabelo efekta posameznih točk, mislim, da ne bi smela biti vez med posameznimi točkami ravna, niti neenakomerna vijugasta, ampak bi morali efekti postopoma rasti do nekega viška in zaključka. To bi se pri akademijah doseglo s pravo konstrukcijo točk, s pravo zvezo mnogoterosti v celoto. To pa se bratu načelniku ni posrečilo. Res je: tudi druga društva ne gledajo na vse to, vendar če hočemo napredovati, moramo tudi vse to zadnje upoštevati.

Župa Mostar

KONJIC. — II sokolska poljoprivredna izložba. Dne 16 i 17 septembra priredilo je Sokolsko društvo u Konjicu u zajednici sa svojim četama II sokolsku poljoprivrednu izložbu u prostorijama Sokolskog doma.

Izlagaca je bilo svega 223, a izložbenih predmeta 720 iz svih grana poljoprivrede te nekoliko majstorski izradenih ručnih radova po članovima čete.

Nagrađeno je 115 članova izlagaca za 148 najbolje ocenjenih predmeta, a kao nagrade podeljena su od Sokolskog društva 3 pluga te po 20 komada po-

ljoprivrednih alata kao pile, škare; noževi i još mnogo drugih poljoprivrednih predmeta kao modra galica, širišta, razna semena i 30 diploma.

Izložba je uspejala potpuno i za istu je vladalo veliko zanimanje, što dokazuje poseta od preko 2400 osoba.

Izložbu je otvorio zamenik starešine društva brat Svetozar Mužijević u prisutnosti predstavnika vlasti te izaslanika župe brata dra Ivana Kolbe i većeg broja građanstva. U svom govoru istakao je svu važnost i značaj Sokolstva na gospodarskom jačanju i podizanju sela pored ostalih ciljeva, a kao dokaz da je Sokolstvo u tome potpuno uspešno može baš da posluži ova izložba, na kojoj su izloženi predmeti po svojoj obilnosti i kakvoći pokazali, da je selo mnogo napredovalo u poljoprivredi.

Za postignuće ovog napretka Sokolsko je društvo po utvrđenom planu održalo kod svih svojih četa teorijske i praktične poljoprivredne tečajevе i razdelilo među članove veliku količinu prvostrednog semena naročito one vrste, kojom se do sada članovi četa nisu koristili.

Isti dan i u istim prostorijama su sretno Doma narodnog zdravlja iz Mostara priređena je i zdravstvena izložba, koja je također privukla veliko zanimanje posetilaca, a na večer prikazivan je pred velikim brojem gledalaca poučan film »Ivčina sudbina«, u kojem je sadržana propaganda za suzbijanje zaraznih bolesti.

KRUŠEVLJANI. — Javni čas. Ovogodišnji javni čas naše čete ličio je istinski narodnoj manifestaciji. — Ljubav članova čete i sokolska svest pokazala se je u davanju priloga naših siromašnih članova. Dobrovoljno je dato: 24 ovna, 100 pita, 25 kg meda, sira, jaja i svega potrebnog za sokolski bife i ručak na kojem je bilo 200 osoba.

Godišnja vežba bila je vezana za dve slave, retke u našim selima: s gradnjom osnovne škole i četnog doma. Škola je ozidana, a i dom do pod krov podignut. Za to je bio i javni čas posećen od 1700 posetilaca. Bili su predstavnici župe, društva, sreske vlasti, opština, sveštenstvo i t. d. Nisu žalili truda ni članovi četa udatih po 6 i više sati da dodu sa svojim vežbačima i da zajedno istupe s članovima čete Kruševljani. Tehnički program vanredno je uspeo. Vežbane su sletske vežbe i skupine župe Mostar.

Pored moralnog i materijalnog uspeh bio je velik. Sakupljeno je u novcu 2.626'50 Dinara.

Ako se uzmu prilike ovog kraja: udaljenost od matičnog društva 5 sati pešačkog hoda, a od Konjica 12 sati, planinski kraj, da nema ni škole ni učitelja, onda se moramo zaista zadiviti veličanstvenoj priredbi seljaka, rasnih Sokola.

Prva javna vežba naše čete uspejala je. Osigurali smo svoj opstanak i pokazali našu snagu. Osim toga videli su mnogi seljaci i gosti iz drugih četa naš dom, prvi u sreću nevesinjskom i nadamo se, da ćemo poslužiti za primer našim kršnim gorštacima, da podu novim putem i da svaka četa u najskorije vreme podigne svoj dom i svoju školu. Sokolsko sreće, seoska mišica i vera u pobjedu može mnogo, mnogo učiniti, a, eto, mi smo to dokazali.

PUPNAT. — Javna vežba. 16 IX o. g. imalo je naše selo retku slavu.

Pred godinu dana osnovana Sokolska četa u Pupnatu održala je svoju I javnu vežbu.

Na lepom jesenjem suncu, vijorile su se od rana jutra zastave, dok je vežbalište pred školskom zgradom osvanulo ukusno urešeno zelenilom.

Oko 10 sati prispelo je matično društvo Korčula sa svojom zastavom dočekano po disciplinovanoj brojnoj četi svih kategorija sem ženskog članstva.

Uz narodne davorije sledio je ophod selom dok je pučanstvo burno akklamiralo Sokole. Zatim su s glazbom izvedeni pokušaji.

U 12½ prirediše braća Pupnačani celokupnom društvu iz Korčule zajednički ručak.

Oko 14½ sat trublja je trubila zbor, jer nam iz udaljene Čare, preko vrletnih hridi dolećeše poštovna braća i sestre. Zadiviše sve svojom uzornom disciplinom. Krasna četa stasitih momaka i devojaka, njih 39 na broju.

Baš u času priprema za javnu vežbu dolećeše braća i sestre Sokolskog društva Žrnova.

Nakon sokolskog pozdrava nastupiše vatreni govornici i to br. Poša Mate, starešina čete Pupnat, br. Laus Luka, starešina čete Čara, br. Bernardi Mato, starešina društva Korčula, kao i br. Poša Marin iz Pupnata.

Celo selo dohrliło je na vežbalište. Došli su mnogi patriote iz Racišća i Žrnova.

Pod pratnjom poštovne glazbe razvijala su se u odličnom redu tačke programa na opšte zadovoljstvo svih gledalaca, koji su burno aplaudirani.

Nakon muške i ženske dece (Pupnat i Žrnovo 40) nastupilo je žensko članstvo (10 Korčula, Žrnovo). Naišla

je zatim uzorna četa od 15 vežbača Pupnata sa sarajevskim vežbama. Ženski naraštaj Korčula uzorno je izveo svoje vežbe (9). Kao peta tačka nastupila je Čara dobro uvečbanom dvanestorkom. Zatim su Žrnovci izveli vežbe s puškama. Muški naraštaj Pupnat (12) pokazao nam je lepe vežbe s batinama. Osmu tačku bile su skupine (18), koje su izveli Čara i Pupnat na zadovoljstvo publike.

Onda je sledio nastup starije braće (25 iz Korčule i Pupnata) s batinama, da se vežba završi lepom sedmorkom čete Pupnat.

Vrlo duga povorka ispratila je, uz neopisivo klicanje, korčulane, žrnovce i čarane, a svima ostavilo dojam snage sokolske misli, koja ovako lepo spaja i povezuje, upoznava i bratimi narod na dobro Kralja i Slovenstva.

Župa Osijek

OSIJEK. — Sokolski dani u Osijeku. U subotu i nedelju 22 i 23 septembra povodom promene imena Sokolskog društva Osijek Gornji Grad u Sokolsko društvo Osijek Matica priređene su u mestu svečanosti, koje su nekoliko dana zatalasale Osijekom te bližom i daljom okolicom. Razvijena je društvena zastava, koju je darovao i istoj kumovao br. dr. Ivo Perović, ban Savske banovine, i naraštajska zastava, koju je darovao članstvo, a kumovao joj starešina župe br. Dimitrije Petrović. Istovremeno su se u Osijeku održavale i utakmice u odbojci za prvenstvo Saveza SKJ i za prvenstvo Saveza slovenskog Sokolstva, pak su pored gostiju iz cele države proslavama učestvovali i strani sokolski gosti braća češkoslovački Sokoli. U sokolskom domu i na letnjem vežbalištu u Gornjem Gradu, koji su bili svečano okićeni zastavama svijih slovenskih naroda, održane su u subotu pre podne utakmice u odbojci za prvenstvo Saveza SKJ.

Predvečer istoga dana pošli su automobilom u susret darovatelju i kumu društvene zastave br. dr. Ivo Peroviću, banu Savske banovine, starešina župe br. D. Petrović i delegacija uprave Sokolskog društva Osijek Matica sa starešinom br. dr. M. Perićem na čelu. Kod sela Kravice br. D. Petrović pozdravio je br. Bana sokolskom dobrodošlicom, pa su onda krenuli u Osijek, gde su br. Bana dočekali pred Grand hotelom predstavnici vlasti, vojske, nacional. društva i građanstvo.

Navečer oko sedam sati krenula je sokolska bakljada iz sokolskega doma glavnim ulicama grada do pred Grand hotel. U povorci su osim članstva, dece i naraštaja u odorama i civilnim odelima učestvovali i ostali učesnici takmičenja u odbojci. Na čelu povorke stupala je sokolska muzika iz Donjeg Grada, a za njom starešinstvo i članstvo u odori. Iza naraštaja i dece, a pred članstvom u civilu išla je muzika tvornice cipela i kože »Bata« iz Borova u svojim plavim odorama. U povorci bilo je svega oko 500 učesnika.

Putem je građanstvo akklamiralo povorku, a pred Grand hotelom sačekala ju je masa sveta. Na ukrašenom balkonu Narodne kasine pojavio se tada br. dr. Ivo Perović, ban Savske banovine, u pratnji div. gen. g. Stanislavjevića, gradonačelnika br. Malina, sreškog načelnika g. Popovića, šefa policije g. Rašete, starešine župe br. I. Petrovića i starešine društva Osijek Matica br. dr. M. Perića, narod. poslanika. Sokoli su akklamirali br. Bana, a pevačko društvo »Štrosmajer« otpevalo je Smetaninu »Slava Tebi, našeg roda sine!« Br. Ban je tada odgovorio na pozdrave sa: »Sestre i braćo, zdravo!« i povukao se s pratnjom s balkona.

Nato je dan razlaz.

Navečer u 8 i ¼ započela je u Narodnom pozorištu svečana akademija Sokolskog društva Osijek Matica. Kazalište je bilo dupkom puno Sokola i građanstva. Bili su i predstavnici vojnih i civilnih vlasti. U pratnji starešine župe br. D. Petrovića, starešine društva br. dr. M. Perića i gradonačelnika br. Malina došao je Ban br. dr. Ivo Perić i zauzeo mesto u loži iskičenoj čilimovima. Akademiju je otvorila državnom himnom muzika Bate iz Borova, koja je svirala i za vreme odmora, a na kraju akademije otvirala je »Hej Slovenie«. U sredini programa održao je br. D. Petrović kratko predavanje o razvitku Sokolskega društva Osijek Gornji Grad koje je dozvolom Saveza SKJ od 31 avgusta o. g. promenilo ime u Sokolsko društvo Osijek Matica. Društvo je osnovano koncem 1896 god. od kola mladih nacionalnih ljudi s dr. Antom Pinterovićem, bivšim gradonačelnikom, na čelu. Njima su se pridružili i članovi Hrv. Sokola u Zagrebu Boglić i Fran Vrbljančević. Gradska općina ustupila im je u suterenu gornjogradske pučke škole u Jegerovoj ulici jednu školsku sobu, nabavljene su sprave i pokućstvo, pak se otpočelo s vežbanjem. 11 II 1897 održana je i prva javna vežba pod vodstvom učitelja gimnastike Lj. Sorlini-a 15 IV 1898 učestvuju na javnoj vežbi i jedno odeljeno Hrv. Sokola za materinsku reč. Bilo je čak u društvu ljudi koji nisu znali hrvatski. G. 1899 osniva se zaklada za gradnju doma. G. 1900 osni-

va se sokolski nogometni klub, a iste godine vežba već i srednjoškolska omladina. Tek g. 1904 dolaskom br. Ivana Krste Dončevića uvodi se sokolski Tiršev sistem jer se dotada vežbalo po raznim sistemima. Iste godine osniva se u Donjem Gradu podružnica, koja se 1905 pretvara u samostalno društvo. G. 1907 učestvuje društvo u praškom sletu. G. 1908 pristupa društvu u novoosnovanu župu Štrosmajerovu. G. 1910 učestvuje na sletu bugarskih Junaka u Sofiji, i sa Srpskim Sokolom u mestu podržava najintimniji je veze. Do rata rad je bio aktivan i plodan. Posle rata vežba društvo najpre u zgradi bivše mađarske škole, a od 1929 g. u svom vlastitom domu. Posle rata društvo vidno učestvuje u svim manifestacijama sokolskim, a i unutarnji život i rad svestran je i obilan.

Posle akademije priredilo je društvo svečanu večeru u Narodnoj kasini u počast kumova zastava br. dr. Ivo Perovića i br. D. Petrovića, na kojoj je bilo oko 30 uzvanika.

Posle kišovite subote osvanula je nedelja vedra i sunčana. Grad okićen zastavama. Sokolska muzika iz Donjeg Grada obišla je gradom i dočekala na stanici goste iz pokrajine. Došle su veće i manje delegacije iz cele župe, a naročito iz Belog Manastira, Batine, Darde, Dalja, Vukovara, Borova, Belog Brda, Vinkovca s celom muzikom, Belišća, Miholjca, Slav. Broda, Zupanje, Požege, Našica, Đakova i t. d.

Dotle se na letnjem vežbalištu održavale utakmice za prvenstvo Saveza Slovenskog Sokolstva, koje su privuklo oko 500 gledalaca.

Oko 10 sati stali su se okupljati oko tribine ukrašene lipovim granjem i zastavama predstavnici civilnih i vojnih vlasti, svih nacionalnih, kulturnih i humanih društava, privrednih i staleških ustanova i korporacija. Pred tribinom bio je okupljen mešoviti zbor pevačkoga društva »Štrosmajer«. Na tribini postrojene su zastave: župska, župska naraštajska, društvena iz B. Manastira, Darde, Valpova, Vinkovca i Vukovara, četna iz Belog Brda i naraštajske iz B. Brda, D. Miholjca i Vukovara. Pred tribinom bila je delegacija Československe obce sokolske, predstavnici župa koji su učestvovali u takmičenjima u odbojci i delegacije društava i četa iz osječke župe. Iza njih postrojeno je članstvo, naraštaj i deca obiju osječkih društava, muzike Sokol. društava Osijek Donji Grad i Vinkovci i muzika Bate iz Borova.

Oko 10½ došao je br. dr. Ivo Perović, ban Savske banovine, u pratnji gradonačelnika br. Malina, starešine društva br. M. Perića i ostalih. Pred tribinom dočekali su ga br. D. Petrović, starešina župe, i generalist s div. generalom g. Stanislavjevićem na čelu, pa su se svi zajedno popeli na ukrašen tribinu. Sokoli i građanstvo pozdravili su kumove.

Br. dr. Ivo Perović, obraćajući se generalima, građanstvu i Sokolima zahvaljuje se na srdačnom dočeku i lepom prijemu i kaže da se je rado odazvao pozivu da kumuje zastavi, jer je od prvog momenta uvideo da su pravilno shvatili ovo veliko doba koje naša nacija preživljuje, da su dobro shvatili da veliko delo na kojem se danas radi pod mudrim vodstvom viteškog nam Kralja i Vladara, predstavlja sintezu one sokolske ideologije koju su još ranije neustrašivo propovedali naši sokolski prvaci dok je narod bio u ropstvu. Iznosi zatim žrtve koje je narod pridonoe za oslobođenje i ujedinjenje. Ističe dve dužnosti koje se nameću svima: zahvalnost prema onima koji su pridoneli oslobođenju i ujedinjenju i gotovost da čuvamo nacionalnu slobodu i državnu samostalnost. Razvijajući zastavu poziva Sokole da pod njom verno služe Kralju i Otadžbini i predaje je starešini br. dr. M. Periću. Pevačko društvo »Štrosmajer« peva drž. himnu. Br. dr. M. Perić ističe, da je osječko Sokolstvo verno služilo sokolskoj ideji svnesno da se u njoj nalaze svi uslovi kulturnog, nacionalnog i moralnog preporoda naroda, pa u ime društva obećaje da će i dalje ustrajati u sokolskom radu na mrtvoj straži prema svim neprijateljima. Predaje zatim zastavu barjaktaru br. Srdaku koji se zaklinje da će istu čuvati do kraja života.

Pevačko društvo »Štrosmajer« peva Smetaninu »Svečani zbor«.

Starešina župe br. D. Petrović obraća se svima, a posebno naraštaju i ističe potrebu da se naročita pažnja posveti sokolskom naraštaju, kome članstvo daruje zastavu na kojoj su ispisane reči: Ustaj, živi, bori se, ne kloni, pod kojom će da zamene starije generacije. Tumači zatim gornji motto, poziva naraštaj da se okuplja pod tim simbolom sinteze sokolskog ispovedanja i verovanja ističući naročito njihovu dužnost prema braći u ropstvu. (Pokliče: Živela jugoslovenska Istra!). Na kraju ih poziva Kraljevim rečima da od kolevke do groba služe predano jugoslovenskoj ideji. Predajući zastavu starešini društva vezuje na nju znak kumstva, plavu traku. Starešina br. dr. M. Perić prima zastavu i ističe da su generacije potrebne da se izvede veli-

ko delo. Predaje zastavu barjaktaru br. Bošnjakoviću, koji je prima i polaže zakletvu. Nakon toga br. dr. Ivo Perović, ban Savske banovine, ukucava čavle koje su poklonili Nj. Vel. Kralju i članovi Kraljevskog doma.

Br. dr. I. Perović s pratnjom ostavlja vežbalište, a Sokolstvo kreće povorkom kroz grad do pred zgradu bivše županije s čijeg balkona su posmatrali mimohod br. Ban s pratnjom. U povorci je učestvovalo 13 zastava, 3 muzike (među njima i Bata iz Borova), članstvo, naraštaj i deca u odorama, i civilnim odelima i članice u narodnoj nošnji. U povorci bilo je svega oko 1000 Sokola. Na povratku u Dom bio je razlaz.

U jedan sat posle podne bio je u Narodnoj kasini svečani banket kome je prisustvovalo oko 80 osoba. Prvu zdravicu Nj. Vel. Kralju održao je starešina društva Osijek Matica br. dr. M. Perić. Posle još nekoliko zdravica održao je odulji govor br. dr. Ivo Perović, u kome je istakao potrebu da sve razlike iz naše prošlosti nivelisemo i stvorimo jednu nacionalnu kulturu i mentalitet.

Posle podne u 3 sata otpočela je na letnjem vežbalištu društva Osijek Matica javna vežba na kojoj su osim pripadnika uzeli učesća i pripadnici društava iz pokrajine, naročito iz Borova. Gledalaca je bilo preko 1000. Vežbi je prisustvovala i br. dr. Ivo Perović s pratnjom, koji se je posle vežbe zadržao neko vreme na veselici, koja se je razvila u vežbaonici Sokolskega doma.

Navečer u 8½ sati održana je u Narod. pozorištu svečana predstava, kojoj je prisustvovala br. Ban, te ostali predstavnici civilnih i vojnih vlasti i brojno građanstvo. Davan je prvi deo Vojnovičeve Dubrov. trilogije i Kočić Jazavac pred sudom.

Time je završena ova sokolska proslava Sokolstva grada Osijeka na kojoj su uzeli vidnog učesća i Sokoli iz cele župe. Premda je u pogledu organizacije bilo dosta manjkavosti, ipak se je sve odvijalo u najlepšem redu, dak može da služi na čast Sokolstvu Osijeka! Lj. Č.

Župa Sarajevo

GORNJI VAKUF. — Proslava rođendana Prestolonaslednika Petra. Naša četa je i ove godine proslavila rođendan Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra. Uprava s članovima prisustvovala je blagodarjenju u rim. kat. župskoj crkvi i dori u džamiji. Posle toga bilo je čestitanje u sreskoj ispostavi. Naveče je priredila četa selo s deklamacijom, predavanjem i sviranjem. Deklamovao je naraštajac br. Zahid Čalkić pesmu: »Unuku Petra Mrkonjića« od D. J. Filipovića; prigodno predavanje održao je prosvetar br. Augustin Reić. Za čitavo vreme sela svirao je četni tamburaški zbor. — Članstvo je prisustvovalo u većem broju, a bilo je prisutnih i nečlanova.

Župa Šibenik - Zadar

KNIN. — Vokalni koncert u Kistanjama. U nedelju 16 septembra priredio je pevački zbor Sokolskog društva Knin vokalni koncert u Kistanjama. Koncertu je prisustvovala veliki broj meštana.

Iako je građanstvo bilo kasno obavješteno o održanju ovoga koncerta, ono se ipak odazvalo istom u punom broju i time dokazalo volju i ljubav za lepu i skladnu pesmu.

Za ovaj uspeh u prvom se redu ima zahvaliti bratskoj upravi društva u Kistanjama.

Ovom prigodom želim u kratko izneti dosadašnji rad ovoga zbora, koji raspolaže s vrlo dobrim glasovnim materijalom.

Pred blizu 2 godine, ovaj je zbor bio osnovan na pobudu uprave društva, a uz pripomoć sadašnjeg zborovode br. Š. Mudrića iz Siverića. Pri osnutku zbor je brojio samo 14 članova, dok

se danas uspešnim i ustrajnim radom taj broj povećao na 26 članova.

Zbor je priredio koncerte u Drvaru (2 puta), Vrljici, Kninu (4 puta u Sokolskom domu i 1 put u Grand hotelu) i ovaj u Kistanjama, a prirediti namerala u najskorije vreme i u Drnišu, Gračacu, Benkovcu, Drvaru i Gospiću.

Zborovoda brat Mudrić ne žali truda da ovaj zbor održi na dosadašnjoj visini. Sam njegov rad služi članovima za primer poštenosti.

Župa Tuzla

KREKA. — Javni čas. Na dan 9 sept. Sokolsko društvo Kreka održalo je svoj javni čas i ujedno proslavilo petnaestogodišnjicu svoga uspešnog rada. Proslava je organizovana na opšte divljenje svih prisutnih, a poseta je bila, samo kako se može očekivati.

Pred velikim brojem gostiju iz mesta i okoline, vedra čela i preplanula lica u povorci i javnom času nastupili su: Sokolska društva Tuzla, Kreka, Bukinje, Lukavac i Gračanice, četa Husine, Dubrava, Ljubac, Siloje, Krs-pova, Porječina, Bos. Petrovo Selo i Kakmuž.

Javni čas počeo je u tri sata po podne, a otvorio ga je svojim govorom starešina društva brat Vojo Vukanović, kome se istoga dana navršava deset godina neumornog starešinskog rada. Pun energije i ponosa što u sokolskim redovima vidi toliku učlanjenu braću, brat Vukanović je vrlo lepim rečima prikazao rad i nastojanja našeg društva za ovih 15 godina postojanja.

Govor je burno pozdravljen od strane prisutnih, a vatrogasna muzika iz Kreke intonirala je Državnu himnu.

Posle brata Vukanovića društveni prosvetar ukrotko je izložio tok rada i razvoj društva u toku minulih petnaest godina.

Za ceo ovakav napredan i plodonosan rad u ime svih društava župe Tuzla izrazio je zahvalnost i priznanje župski starešina brat Jovo Petrović.

Za vreme vežbi po kategorijama članstvo je nastupilo u ovom broju: članova 65, članica 34, muškog naraštaja 39, ženskog naraštaja 36, muške i ženske dece 185, članova četa 135 i starije braće 28.

Sve su vežbe izvedene s uspehom, a naročito su pozdravljena muška i ženska deca, kao i seoske sokolske čete.

Posle izvedenog programa nastalo je narodno veselje.

Župa Varaždin

DEKANOVEC. — Javna vežba. Sokolsko društvo Dekanovec održalo je 16 septembra o. g. svoj IV javni nastup, koji je u svakom pogledu vanredno uspeo. Na vrlo ukusno, zastavama i svećem iskićenom vežbalištu, sjatila su se braća Sokoli iz svih okolnih četa, predvođeni svojim vodnicima. — Već oko 14 časova počeli su stizati prve čete iz obližnjih, a odmah iza njih stizala su kola puna Sokolova iz daljih jedinica uz svirku i sokolske pesme, koje su ulevale svakom pojedincu neko ugodno čuvstvo i osećaj velike sokolske snage. Do tri sata po podne stigle su sve obližnje bratske čete na vežbalište, gde se je formirala sokolska povorka i uz fanfaru i pesmu dala svom sokolskom osećanju punog izražaja, manifestirajući kroz selo sokolsku misao. Po povratku povorke održao je brat prosvetar Bosanac Matija govor prikazavši značenje današnjeg dana i zahvaljujući ujedno na lepom posetu.

Program je izveden skladno, te svojom izvedbom zadovoljio prisutne, a što je ujedno dokaz redovnog vežbanja. Po završetku vežbi nastalo je sokolsko veselje.

HLAPIČINA. — Javna vežba. U nedelju 16 septembra priredila je naša novoosnovana četa svoju prvu javnu vežbu. Ovaj je nastup pokazao vanredan uspeh nakon tromesečnog opstanka ove čete. Vežbi su prisustvovala brojne delegacije okolnih sokolskih jedinica i to: Mursko Središte, kao matično društvo, zatim Sv. Martin n/M, Benica, Peteševci i Štrigova. Posle podne pošla je povorka kroz selo uz burno klicanje Kralju, Prestolonasledniku, Jugoslaviji i Sokolstvu. Javna vežba počela je u 15 sati. Prisutne je pozdravio starešina čete br. Đuro Znidarić, a za njim je govorio br. Filipan Ignac, četni tajnik. Nastupilo je svega 135 vežbača bez sokol, podmlatka, koji još nije uvežban.

KRIZOVLJAN - CESTICA. — Javna vežba. Sokolska četa Krizovljan-Cestica priredila je u nedelju 16 IX o. g. svoj drugi javni nastup ove godine uz sudelovanje Sokolskih društava Ormož i Maruševac. U obilnom su se programu izmenjivale gimnastičke točke, izvedene po muškom članstvu i naraštaju, te muškoj i ženskoj deci čete s pevačkim točkama, u kojima je nastupao odlični mešoviti pevački zbor čete, poznat po svom lepom uspehu postignutom na muzičkom festivalu u Zagrebu. Delomično je gimnastičke toč-

ke pratio izvrstan četni tamburaški zbor. Od vežbi, izvedenih sve od reda pomnivo i točno, treba istaknuti »Zetelice«, simboličku vežbu ženske dece, a osobito sjajni nastup desetorice braće Sokolskog društva Ormož, koji su vanredno lepo izveli simboličku vežbu »U boj!« uz pratnju pevačkog zbora čete, koji je pevao istoimenu Žajčevu skladbu. Tim je nastupom četa pokazala, da nema samo najbolji pevački zbor u župi, nego da i ispravno shvata značenje sokolskog odgoja posvećujući najveću pažnju osnovi sokolskog rada — telesnom vežbanju. Pre nastupa pozdravio je prisutno domaće općinstvo i vrlo brojne goste iz Ormoža četni prosvetar brat Marčec, dok je na koncu nastupa pozdravio sve prisutne u ime župe župski izaslanik brat Deduš. — Nastup posetiše i delegati susednih četa i društva te župe.

Župa Zagreb

BOROVAC. — Javna vežba. Sokolska četa Borovac održala je u nedelju 9 septembra t. g. u svome selu vrlo lepu i uspešnu prvu javnu vežbu uz sudelovanje matičnog društva Okučani, te četa: Raić Paklenica, Ladevac, Bodegraji i Čaga. Oko 3 sata posle podne krenula je ispred vežbališta, koje je bilo u dvorištu brata Marka Petrovića, svečana povorka kroz selo predvođena vatrogasnom glazbom iz Okučana kličući Kralju, Kraljevskom Domu i Jugoslaviji i pevajući rodoljubive pesme. Lepa i velika sokolska povorka izazvala je živ interes i divljenje meštana. Naročito krasnu sliku pružala je narodna nošnja seoskih devojaka iz Borovca i Ladevca. U 4 sata posle podne počela je javna vežba. Nakon pozdravnog govora brata starešine Đure Krnjajića i otvirane državne himne nastupila su muška i ženska školska deca predvođena po učiteljici sestri Boženi Hajek. Posle školske dece odvežbao je muški naraštaj čete Bodegraj vežbe s puškama. Nastup članica čete Čage u sletskim vežbama bio je vrlo dobar. Zatim su nastupili članovi društva Okučani sa sletskim sarajevskim vežbama. Članovi četa Ladevac i Borovac izveli su jubilarne vežbe župe Zagreb. Četa Paklenica izvela je posebnu tačku s prostim vežbama. Posle njih nastupilo je matično društvo na vratilu. Zaključna tačka bio je nastup čete Raijić, Borovac, Čage, Ladevac i Bodegraji sa sarajevskim sletskim prostim vežbama. Sve su vežbe izvedene odlično. Posle programa nastalo je narodno veselje uz pesmu, igru i glazbu. Odlična organizacija ove prve velike priredbe naše braće iz Borovca ostavila je na sve učesnike dubok utisak. Poset je bio odličan.

GAJ. — Javna vežba. Sokolska četa u Gaju održala je dana 9 septembra 1934 svoju II javnu vežbu.

Javna vežba izvedena je s programom od 11 tačaka, koje su sve lepo izvedene.

Vežbi je sudelovalo matično društvo Pakrac s fanfarom, koja je izmenično s tamburaškim zborom čete Gaj pratila vežbe kao i sokolsku veselicu nakon izvedenog programa. Naročito brojno nastupilo je društvo Poljana, koje je nastupalo pod vodstvom svoga starešine brata Črljenjaka. Osim gornjih prisustvovalo je bratsko društvo Uljanik i četa Kukuljevac.

Javnu vežbu otvorio je kratkim govorom četni prosvetar brat Truntić, koji je u kratkim rečima izneo potrebu i značaj sokolskog rada na selu.

Posle svršenog programa zahvalio se brat Horvat, zam. starešine na lepom odazivu te pozvao sve prisutne da složnim i skupnim silama nastave započetim radom, koji je u kratko vreme opstanka čete doneo već tako lepih rezultata.

Rad čete Gaj naročito se ispoljava u odgajanju sokolskog podmlatka, koji je već opetovano nastupao na javnim priredbama te je svojim tačno i skladno izvedenim vežbama pobrao zasluženo priznanje.

M. S.

PONIKVARI-VRANOVINA.

— Prosvetni dan i javna vežba. Sokolska četa Ponikvari-Vranovina, kraj Topuskog, stavila si je u prvi zadatak da uspostavi dodir između inteligencije i seljaka.

Prosvetni dan, koji je u duhu tih nastojanja održan 8 septembra, uspeo je iznad svih očekivanja. Pokazalo se je, da je seljački narod nepoverljiv i apatičan samo prema onoj inteligenciji, koja ga se seća samo pre izbora, a posle izbora redovno zaboravlja na svoja obećanja.

Prosvetni dan bio je posvećen materijalnoj kulturi sela. Braća dr. Vurdelja, Štefotić i Juraš održali su predavanja o zdravstvu sela, o jesenskoj setvi i vinogradarstvu, a sokolske sestre-domaćice razile su se po seoskim kućama. Tu su sestre kroz dva dana poučavale seoske devojke o umetnosti jednostavnog i razumnog priređivanja hrane.

Zanimanje, koje su seljaci i seljanke pokazali je toliko, da obvezuje sokolske radnike da nastave započetim radom. Predavanja moraju se upotuniti praktičnom primenom; ona moraju postati škola seljačkog rada.

Na taj će način inteligencija najpouzdanije upoznati životne potrebe sela te će tako moći svojem radu da osigura uspeh.

Posle podne istoga dana održana je utakmica kosaca, te su najbolji kosci nagrađeni skromnim darovima.

Idući dan, u nedelju 9 septembra, po podne bila je javna vežba, na kojoj su nakon natezanja Sokola-seljaka u lakoj atletici nastupili, uz sudelovanje matičnog Sokolskog društva Topusko, sve kategorije vežbača.

Zatim su članovi br. Sokolske čete Staro Selo prikazali Kocićev komad »Jazavac pred sudom«, čiju je ironiju sakupljeni narod (preko 500 osoba) dobro razumeo te se od srca nasmejavao.

Br. Sokolska četa Hrvatsko Selo sudelovala je svojim tamburaškim zborom, te je ta vrlo uspešna vežba, koju su posetili i mnogi kupališni gosti iz Topuskog, završena igrankom pod vedrim nebom.

Za prosvetni rad u pretstojećoj zimi postoje, dakle, najbolji uveti, pošto se samo u tome da nema pogodnih prostorija.

REMETE-BUKOVAC. — Javna vežba. Sokolska četa Remete-Bukovac priredila je u nedelju 16 IX o. g. svoju prvu javnu vežbu, kojoj su prisustvovali gosti iz drugih četa i društava. Oko 15 sati počeli su dolaziti gosti, četa Čučerje s 10 članova, matično društvo Zagreb 3 s glazbom tramvajske organizacije i ostalom braćom kao i mnogobrojnim građanima iz Zagreba. Svega došlo je u Remete preko 250 ljudi iz Zagreba, da manifestuju zajedno sa seoskim braćom.

Domaći Sokoli dočekali su došle goste u špaliru pred opštinskom zgradom. Kratko vreme nakon dolaska Sokola 3, koji je došao u strnjem redovima pod vodstvom vršioća dužnosti načelnika, brata Mečara Ivana, počela je javna vežba. Nastupali su redom članovi čete Remete-Bukovac pojačani s članovima čete Čučerje sarajevskim vežbama (14, brat Kežman), naraštaj ž. Sokol, društva Zgb. 3 sa sarajevskim vežbama (9 sestra Vunetić), muški naraštaj čete Remete-Bukovac (10, brat Kežman), koji je svršio s lepom skupinom dižući u vis jugoslovenske barjačice, m. i ž. deca Sokolskog društva Zagreb 3 (8, brat Doniketi), članovi matičnog društva s vežbama na ručama (7, br. Mečar), naraštaj muški čete Remete-Bukovac s igrama (10, br. Kežman), članice matičnog društva sarajevskim vežbama (9, sestra Vunetić), članovi matičnog društva sarajevskim vežbama (28, brat Mečar).

Nakon javne vežbe postrojili su se svi pripadnici čete Remete-Bukovac na vežbalištu, a brat starešina matičnog društva održao im je govor o dužnostima i radu u Sokolstvu te pozvao ih na daljni ustrajni rad za sokolske ideale. Krajem svog govora pozvao je sve prisutne da kliknu Zdravo svom

starešini, Prestolonasledniku Petru, uzvišenom Kraljevskom Domu. Gromkom pozdravu sledila je državna himna, koju su svi slušali u potpunom miru. Na govor starešine matičnog društva odgovorio je u kratkim rečima starešina čete, obećavajući sve veći i jači rad u svojoj četi.

Iza toga razvila se vrtna zabava do ranih večernjih satova, u kojima se većina gostiju oprostila od seoske braće i povratila se u grad.

Ako pogledamo na rad čete Remete-Bukovac, najmlađe čete Sokolskog društva Zagreb 3, moramo priznati, da je rad u tehničkom pogledu pod vodstvom načelnika brata Kežmana dobro napredovao. Dobro izveštane vežbe članova i muških naraštajaca pokazale su, da se radilo u četi ustrajno i dobro. Ne vidimo, međutim, uspeha u ženskim kategorijama. Načelnica, izgleda da suviše brige ulaže u postignuće drugih svrha, koje nisu sokolske, pa i ostalo učiteljstvo pre malo brige daje uzgoju školske omladine u sokolskim redovima. Izgleda, da se njihovim mišljenja razmišljaju s mišljenjem učitelja u sedištu drugih seoskih sokolskih četa, koji ulažu sav svoj trud, da već najmlađu školsku omladinu privuku u sokolske redove i daju im nacionalni uzgoj, koji je svakom državljaninu potreban.

Naglašujemo još jednom, da je saradnja učiteljstva i to aktivna saradnja sa seoskim sokolskim četama ne samo želja svakog Sokola i svakog ispravnog građanina, već i želja vrhovnih državnih vlasti, koja je izražena time, da je naš Gospodar, Nj. Vel. Kralj dao svog prvorođenog sina, Prestolonaslednika Petra na čelo sokolskoj organizaciji.

Saradnja Sokolstva i učiteljstva je pitanje koje duboko zaseca u naš narodni život. Nalazimo da ta saradnja nije takova, kakova bi morala biti. Pitanje zašto? — ne može se objasniti s dve rečenice. Sigurno je, međutim, to, da nacionalni uzgoj čitavog našeg naroda u prvom redu zavisi od učiteljstva. Kakav je učitelj, takav je narod. Logička posledica jest, da moramo naš učiteljski naraštaj uzgojiti strogo nacionalno. Svaki mladi učitelj, svaka mlada učiteljica morala bi imati osim onog pedagoškog znanja, koje je tom zvanju osnova, i kvalifikaciju prvonošnog nacionaliste, izveštano sokolskog prednjaka te seoskog ekonomista. To su tri kvalifikacije, koje su selu preko mere potrebne i u tom smislu valjalo bi što pre reorganizovati učiteljske škole, kako bi imali od njih pozitivnih koristi. Ono učiteljstvo pak, koje ne može da razume tok vremena i korist naroda, valja što pre odstraniti, jer narod ima od takovog učiteljstva više štete nego koristi.

V. M. A.

Je si li poslao preplatu na »Sokolski glasnik!«

KLIŠEJE
vseh vrst no
fotografijah
all risbah
izvršuje
najsolidnije

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVATZ

202-39

Tko oglašuje,
taj napreduje!

Širite
Sokolski
glasnik“

„Soko“
„Sokolić“ i
„Našu
radost“

—

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske prireditve Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigovoznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica šte. 44

UČITELJSKA TISKARNA
V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

Na novo izašlo iz štampe!

ING. KOSTA PETROVIĆ:

Gradjevine za telesno vežbanje

PRVA KNJIGA:

**0 telesnom vežbanju i vežbalištima;
Posebna vežbališta i posebne vežbaonice**

sa 170 slika na 45 tabela u posebnom svesku

Cena knjizi sa 440 stranica velikog formata:

broširana Din 170—, povez. u platno Din 200—

Ova knjiga je prvo delo u jugoslovenskoj literaturi, u kojem su prikazane potrebne gradjevine za pojedina posebna vežbališta kao i opisane odgovarajuće grane telesnog vežbanja te je usled toga vrlo potrebna svim organizacijama, koje se bave bilo kojom granom telesnog vežbanja, kao i svima onima, koji se bave gradnjom posebnih vežbališta i vežbaonica.

Knjiga se naručuje kod

Jugoslovenske sokolske mafice
Ljubljana — Narodni dom

koja je izdala ovu knjigu u cilju, da pomaže smišljeno i racionalno podizati potrebne gradjevine za telesno vežbanje.